ENONKOSKEN KUNTA

Talousarvio 2022 ja taloussuunnitelma 2023 - 2024

Sisällysluettelo

Kunnanjohtajan katsaus 1

Yleinen talouden ja alueiden kehitys 2

1.1 Kansantalouden kehitys 2
1.2 Kuntatalouden kehitys 2
1.3 Etelä-Savon maakunnan ja Savonlinnan seudun kehitysnäkymät 3
1.4 Sote- ja maakuntauudistus 6
1.5 Enonkosken kunnan väestötietoja ja taloudellinen kehitys 6
1.6 Vuoden 2022 talousarvioesityksen lähtökohtia 10
1.7 Käyttötalous (ulkoinen) 14
1.8 Enonkosken kunnan investoinnit vuodelle 2022 14
1.9 Tulojakauma ja menot hallinnonaloittain (ulkoinen) 15

Kunnan kehittämisen lähtökohtia 16

2.1 Verotus, taksat ja valtionosuudet 16
2.2 Lainoitukset 16
2.3 Tulevaisuus 16
2.4 Seuranta 16
- Riskienhallinta 17
2.5 Sitovuus 19
2.6 Yhteistoiminta 19

Henkilöstö 20

Kuntastrategia talousarvion tavoitteenasettelun perustana 22

4.1 Strategiasta tavoitteisiin 22
4.2 Strategiasta johdetut tavoitteet vuodelle 2022 24
4.3 Konserniyhteisöille asetettavat tavoitteet vuodelle 2022 25

Käyttötalousosa 27

Kunnanhallitus 27
Sivistyslautakunta 39
Vapaa-aikalautakunta 48
Tekninen lautakunta 56

Investointisuunnitelma 63

Rahoituslaskelma 66

Tuloslaskelma 67

Talousarvion 2022 määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto 68

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Yhteinen Enonkoski

Enonkosken kunnassa, kuten koko Suomessa on eletty kevättalvesta 2020 lähtien poikkeuksellisia aikoja maailmanlaajuisen koronapandemian vuoksi. Korona on rajoittanut monen kuntalaisen ja täällä vierailevan elämää henkilökohtaisella tasolla. Koronalla on ollut vaikutusta monen yrityksen toimintaan, kuntalaisille tarjottaviin peruspalveluihin (mm. sivistys- ja liikuntatoimi) sekä erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin. Tuon huoleni esille niistä henkilöistä, jotka ovat koronan vuoksi eristäytyneet yhteiskunnasta, eivät ole uskaltaneet lähteä harrastamaan tai tapaamaan ystäviään ja läheisiään. Koronan pitkäaikaisia vaikutuksia voimme vain arvailla ja tulevaisuus näyttää, miten kallista hintaa tästä vaikeasta ajasta tulemme yhteiskunnassa maksamaan.

Haluan tässä katsauksessa nostaa muistutuksena esille kunnan perustehtävän – palvelujen järjestäminen kunnan asukkaille. Laki velvoittaa kuntia järjestämään alueen asukkaille mm. peruskoulutuksen, lasten päivähoidon, vesi-, jäte- ja ympäristöhuollon palvelut, kulttuuri-, liikunta- ja kirjastopalvelut, palo- ja pelastustoimen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut. Lakisääteisten tehtävien lisäksi kunnat voivat itse ottaa itselleen muita itsehallinnollisia tehtäviä. Nämä liittyvät yleensä talouteen, työllisyyteen ja asumiseen. Kuntalaiset huomaavat, että nämä palvelut ovat meille kaikille jossakin elämänvaiheessa tärkeitä – viimeistään silloin, kun palveluun on tulossa heikennyksiä tai palvelu ei toimi syystä tai toisesta.

Enonkosken kunnassa on pystytty tuottamaan kuntalaisille vähintäänkin kohtuulliset palvelut – joissakin tapauksissa jopa hyvät tai erinomaiset palvelut. Tulevaisuudessa kunnassa on huolena väestön väheneminen ja ikääntyminen, jolla on vaikutuksia kunnan verotulokertymään. Olen tyytyväinen siihen, että meillä on parin viimeisen vuoden aikana ollut kuntaan muuttovoittoa ja pienokaisia on syntynyt kuntaan ennätysmäärä viime ja tänä vuonna. Suunta on oikea ja Enonkosken vetovoimaan voi jokainen vaikuttaa tuomalla Enonkoskea myönteisellä tavalla esille!

Haluan myös nostaa Enonkosken kohdalla esille sen, että meidän jokaisen kuntalaisen ja täällä toimivien tahojen, on myös velvollisuus huolehtia niistä kuntalaisista, perheistä, nuorista ja syrjäytymisuhan alla olevista, joilla elämässä on vaikeuksia. Avun tarjoaminen ja auttaminen omien voimavarojen mukaan on yhteisvastuullisuutta ja tuo myös sitä turvallisuutta, jota hyvin toimivassa kunnassa tarvitaan.

Enonkosken kunnan talousarviota vuodelle 2022 laadittaessa talousarvion suunnittelu perustuu tällä hetkellä arvioitavissa oleviin tietoihin ja oletuksiin yleisestä talouskehityksestä sekä kuntien ja valtion kustannusjaosta. Enonkosken kunnalla on edelleen keskeisenä tavoitteena peruspalveluiden tuottaminen kuntalaisille laadukkaasti ja taloudellisesti sekä kunnan strategisten tavoitteiden toteutuminen. Uusi kuntastrategia vuosille 2022–2025 on parasta aikaa päätöksenteossa.

Lähivuosien merkittävin muutos kuntien kannalta tulee olemaan sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistus, jossa palvelut tuotetaan hyvinvointialueella. Tavoitteena on, että kuntalaiset saisivat yhdenvertaisesti sosiaali- ja terveyspalveluja, hoitoon pääsyä ei joutuisi odottamaan kohtuuttomasti ja palvelupolku olisi yhtenäinen. Siinä on meille enonkoskelaisille myös tärkeä edunvalvontatehtävä.

Toivotan kaikille kuntalaisille, kunnan henkilöstölle ja täällä vieraileville terveyttä ja turvallista vuotta 2022!

Enonkoski 23.11.2021

Minna Laurio, kunnanjohtaja

1. Yleinen talouden ja alueiden kehitys

1.1 Kansantalouden kehitys

Valtiovarainministeriön lokakuussa 2021 julkaisema "Kuntatalousohjelma vuodelle 2022" tuo esille, että kuntatalous on vaihdellut merkittävästi viimeisten kahden vuoden aikana. Vuonna 2019 oli kuntataloudessa merkittävän heikko vuosi ja vuoden 2020 puolestaan poikkeuksellisen myönteinen, johtuen valtion kunnille ohjaamista koronatuista. Valtio tuki kuntasektoria peruspalveluiden turvaamiseksi ja koronaepidemian vaikutusten tasaamiseksi mittavalla tukipaketilla, joka lopulta ylitti epidemian kuntataloudelle aiheutuneet taloudelliset kustannukset ja tulonmenetykset selvästi. Valtion tukitoimet auttavat kuntia vielä vuonna 2021, mutta ei samassa laajuudessa kuin edellisenä vuonna.

Kunnille tulevat lähivuodet tulevat olemaan merkittäviä, sillä vuonna 2023 sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut sekä pelastustoimi siirtyvät hyvinvointialueille. Vuonna 2024 puolestaan TE-palvelut siirtyvät kuntien vastuulle, jossa tavoitteena on saada 7 000–10 000 lisätyöllistä. Valmistelu tähtää siihen, että mm. kunnan vastuuta työttömyysturvan perusosan kustannuksista laajennetaan.

Kuntatalouden suurin ongelma on ollut jo pitkään tulo- ja menokehityksen rakenteellinen epäsuhta. Sote-uudistuksen myötä kuntien menopaineet helpottuvat, kun väestön ikääntymisestä aiheutuvat menot siirtyvät kunnilta hyvinvointialueille. Toisaalta väestön ikääntyminen tuo haasteita kunnille verotulojen kasvun hidastumisena.

Kuntatalouden yhteenlaskettu vuosikate kaksinkertaistui vuonna 2020 noin 4,7 mrd. euroon, jossa parannusta helmikuun arviotietoihin on noin 100 milj. euroa. Vuosikate riitti kattamaan selvästi poistot ja käytännössä myös nettoinvestoinnit, mikä on varsin poikkeuksellista. Nettoinvestointien taso säilyi edellisvuosien tapaan korkeana, mutta lainamäärän kasvu jäi selvästi edellisvuotta maltillisemmaksi. Sen sijaan rahavarojen kasvu oli vahvaa, mikä selittynee pitkälti vahvasti ylijäämäisellä tuloksella. Taloustilanne koheni kaikissa kuntakokoryhmissä.

Kuntakonsernien tilinpäätökset olivat peruskuntien tapaan hyvin vahvat. Vuosikate vahvistui lähes 2,5 mrd. eurolla yhteensä noin 6,9 mrd. euroon ja riitti kattamaan poistot noin 2,2 mrd. eurolla. Kuntakonsernien taseen kertynyt ylijäämä kasvoi yli 2 mrd. eurolla lähes 14,7 mrd. euroon.

1.2 Kuntatalouden kehitys

Vuosi 2021 on ollut koronaepidemian vuoksi kuntataloudessa edelleen poikkeuksellinen. Terveydenhuollossa on kertynyttä hoitovelkaa koronakriisin akuutin hoidon vuoksi. Kuntatalouden näkymät tälle vuodelle eivät ole kuitenkaan juuri aikaisemmasta muuttuneet ja kuntatalouden vuosikatteen sekä toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan pysyvän lähellä vuoden 2020 tasoa. Kuluvan vuoden verotuloennuste on noin 200 milj. euroa keväällä arvioitua parempi talouden aiemmin arvioitua myönteisemmän kehityksen vuoksi.

Kuntatalouden kehitysarvion perusteella vuosi 2022 näyttää kuntataloudessa vaikealta menojen kasvaessa tuloja nopeammin. Koronaepidemiasta aiheutuvien lisäkustannusten arvioidaan vähitellen poistuvan, mutta myös valtion tukitoimet, kuten yhteisöveron korotettu jako-osuus ja valtionosuuslisäykset, poistuvat. Ennusteen mukaan koronatautitilanteesta aiheutuu terveydenhuollossa lisäkustannuksia jonkin verran myös vuonna 2022, samoin väestön ikääntyminen aiheuttaa paineita sosiaali- ja terveydenhuoltomenojen kasvulle. Kuntien kustannustason nousuksi arvioidaan ensi vuonna 2,5 prosenttia.

Kunta-alan työ- ja virkaehtosopimukset ovat katkolla helmikuun lopussa 2022 ja koska henkilöstökulut muodostavat kuntasektorin suurimman kuluerän, on palkkaratkaisuilla suuri merkitys kuntatalouden kehitykselle. Työmarkkinoiden kireys näkyy jo kuntasektorilla, ja monilla aloilla ja ammattiryhmissä on pulaa työvoimasta.

Kuntien verotulojen kasvu hidastuu vajaaseen prosenttiin vuonna 2022. Valtionosuudet sen sijaan kasvavat noin 6 prosenttia hallitusohjelman mukaisten tehtävälaajennusten, valtionosuuden tason korotuksen ja indeksitarkistusten vuoksi. Vuonna 2023 sote-uudistuksen seurauksena kuntien toiminnan kustannukset vähenevät ja käyttötalousmenoista noin puolet siirtyy hyvinvointialueille. Kuntien valtionosuuksia, veromenetysten korvauksia ja verotuloja vähennetään koko maan tasolla siirtyviä kustannuksia vastaavasti. On syytä huomata, että sote-uudistukseen liittyvät laskelmat ovat vielä alustavia, ja ne päivitetään julkisen talouden suunnitelman 2023–2026 valmistelun yhteydessä keväällä 2022.

Vuodesta 2023 lähtien kuntien kustannuksista suurin osa syntyy varhaiskasvatuksen sekä koulutuksen järjestämisestä. Koko 2010-luvun jatkunut syntyvyyden aleneminen on kääntämässä varhaiskasvatuksen ja koulutuksen palvelutarpeen laskuun. Sote-uudistuksen vaikutus kuntien verotuloihin ei näy täysimääräisesti vielä vuonna 2023, koska tuolloin kunnille kertyy vielä korkeamman veroprosentin ja jako-osuuden kunnallis- ja yhteisöverotuloja aiemmilta verovuosilta.

Keskimääräinen kunnallisveron korotuspaine on vuosina 2022–2025 suurempi asukasluvultaan suuremmissa kunnissa kuin pienemmissä kunnissa. Kehyskauden lopulla veronkorotuspainetta on laskelman mukaan kuitenkin kaikissa kuntakokoryhmissä ja vuosina 2024–2025 paine kasvaa erityisesti asukasluvultaan pienissä, alle 2 000 asukkaan, kunnissa.

1.3 Etelä-Savon maakunnan ja Savonlinnan seudun kehitysnäkymät

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisun ”Alueelliset kehitysnäkymät syksyllä 2021:56” mukaan Etelä-Savon maakuntastrategian kärkinä ovat luonnonvarat ja luontoarvot, niihin liittyvä osaaminen sekä niiden kestävä hyödyntäminen. Nämä on valittu perustuen Etelä-Savon suhteelliseen kilpailuetuun Suomessa, Euroopassa ja maailmanlaajuisesti. Ruokaan liittyvät vahvuudet perustuvat myös vahvaan raaka-ainepohjaan; varsinkin erikoistunutta tuotantoa, kuten luomua, pyritään lisäämään. Vesiteeman vahvuuksina ovat imagomielessäkin merkittävät vesistöt, suurimpana Saimaa, sekä jätevesien käsittelyyn kytkeytyvä osaaminen.

Etelä-Savossa on perusteollisuudessa useita vahvoja yritysryppäitä, esim. konepajoja ja muovituotteiden valmistajia. Maakunta on sijainniltaan hyvässä paikassa: etäisyydet ja

yhteydet Suomen talouskasvun vahvimpiin alueisiin sekä kansainvälisen toiminnan solmukohtiin ovat kohtuulliset. Koronakriisin isku on kohdistunut Etelä-Savossa pahiten ravintola-, kulttuuri- ja matkailutoimintoihin.

Infrastruktuurin säilyttäminen nykytasolla on haasteellista. Alueen kannalta erittäin tärkeää on Itä-Suomen raideliikenteen kehittäminen. Harvaan asuttu alue tarvitsisi uusia ratkaisuja logistisen kilpailukykynsä parantamiseen. Heikohko tietoliikenneinfrastruktuuri kaupunkikeskustojen ulkopuolella ei juuri tarjoa mahdollisuuksia älyliikenteen sovelluksille ja kokeiluille.

Rakentamisen suhdannenäkymä Etelä-Savossa on vuonna 2021 positiivinen. Maakunnassa rakentamisen kokonaisvolyymi oli vuoden 2020 kasvussa ja sama suunta on jatkunut alkuvuonna 2021. Nousu johtuu julkisen palvelurakentamisen hankkeista

Yritysten näkökulmasta tulevaisuuden haasteena on, että työvoimapula tulee olemaan suurin kasvun este tulevaisuudessa, jos ongelmaa ei pystytä ratkaisemaan. Työvoiman kysynnän ja osaamistarpeiden näkymät TEM:n ja Tilastokeskuksen tuottaman raportin mukaan rekrytointivaikeuksista kärsi vuoden 2020 aikana Etelä-Savossa 42 % (38 % v. 2019) rekrytoivista toimipaikoista. Kokonaan ilman työntekijää jäi 14 % toimipaikoista Etelä-Savossa ja 19 % koko maassa.

Sosiaali- ja terveysalalla ammattitaitoisen työvoiman saantivaikeudet ovat edelleen lisääntyneet. Lääkäreistä, sosiaalityöntekijöistä ja puheterapeuteista on pulaa koko maakunnassa. Uuden työvoiman kysyntää lisäävät sekä mittava eläköityminen että hoitajamitoitusvaatimusten kiristyminen. Ammattitaitoisista hitsaajista ja koneistajista on pulaa. Matkailun kausityöhön on paljon paikkoja auki, mutta ympärivuotisesti vähän. Myyjän ja toimistotyöntekijän ammateissa ylitarjonta on suurta ja kasvamassa koko maakunnassa.

Etelä-Savossa oli heinäkuun 2021 lopussa työttömänä 6 232 henkilöä, eli yli 1 200 henkilöä vähemmän kuin vuosi sitten. Lomautettuja on noin 385 eli määrä oli vain noin kolmannes vuodentakaisesta. Työttömyysaste oli 11 % (miesten 12 % ja naisten 10 %). Etelä-Savon rakenteellinen työttömyysaste oli heinäkuussa 7,1 %. Ulkomaalaisia oli Etelä-Savossa heinäkuun lopussa työttömänä 377, mikä on 66 henkilöä ja 15 % vähemmän kuin vuosi sitten. Yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä olleita oli 2 056.

Etelä-Savossa asui kesäkuun 2021 lopussa 132 402 henkilöä. Viime vuoden kesäkuusta vähennystä oli 1 463 henkilöä. Maakunnan väestö yhtä aikaa sekä vähenee että keskimäärin vanhenee. Tällä ilmiöllä on vakavia seurauksia, mm. paikallismarkkinoiden heikkenemiseen, vaikka matkailu ja vapaa-ajan asukkaiden kysyntä osaltaan tilannetta parantaakin.

Etelä-Savon maakuntaliiton talousarviossa vuodelle 2022 maakuntajohtaja tuo omassa katsauksessaan esille, että Etelä-Savon talous on selviytynyt hyvin koronapandemiasta. Keskeisille elinkeinoelämän sektoreille kulunut vuosi on ollut myönteinen ja myös tulevan vuoden 2022 näkymät ovat lupaavia. Työllisyyden kehitys on ollut Etelä-Savossa myönteistä, toisaalta monilla toimialoilla ongelmana oleva osaavan työvoiman saatavuus heikentää kuitenkin kasvuodotuksia.

Maakuntajohtajan katsauksessa tuodaan esille, että pitkään jatkunut epävarmuus EU:n vuosien 2021–2027 ohjelmakauden rahoituksesta on päättynyt 30.9.2021. Maan hallituksen linjauksen mukaan Etelä-Savon saama EU:n alue- ja rakennepoliittinen

rahoitus on koko ohjelmakaudella yli 137 miljoonaa euroa, jolla ratkaisulla turvataan Etelä-Savon pitkäjänteinen kehittäminen tulevalla ohjelmakaudella.

Uusi maakuntaohjelma 2022–2025 on tarkoitus hyväksyä maakuntavaltuustossa joulukuussa 2021. Maakuntaohjelma ja älykkään erikoistumisen strategia määrittelevät tulevien vuosien Etelä-Savon maakunnan kehittämisen painopisteet.

Maakuntaliitto on käynnistänyt uuden maakuntakaavan valmistelun, jossa esitetään maankäytön suuntaviivat Etelä-Savossa. Tarkoituksena on korvata voimassa olevat kolme maakuntakaavaa ja maakuntaliiton näkemyksen mukaan erityisen tärkeää on selvittää tuulivoimatuotantoon soveltuvat alueet.

Maakunnan kehittämisen keskeisiä vuoden 2022 toimenpiteitä maakuntastrategian mukaisten tavoitteiden mukaisesti on sovittu vuonna 2020 laaditussa maakuntastrategiassa. Etelä-Savon maakuntastrategia kärjet ovat metsä, vesi ja ruoka. Kehittämisen keskeisiä painopisteitä ovat puolestaan hyvinvoivat ihmiset ja hyvä ympäristö, uudistuvat elinkeinot ja kasvua luovat älykäs erikoistuminen, hyvä fyysinen ja digitaalinen saavutettavuus sekä tuloksellinen oma tekeminen ja yhteistyö. Niitä on täsmennetty vuoden 2021 laaditussa maakuntaohjelmassa. Vuonna 2022 maakuntaliiton keskeisenä tavoitteena on toimeenpanna ja edistää onnistuneesti maakuntastrategiassa ja maakuntaohjelmassa valittuja keskeisiä tavoitteita.

Savonlinnan seudun vahvuuksia ovat edellä mainitut puunjalostus- ja teknologiateollisuus, palveluliiketoiminnan osaaminen ja hyvinvointimatkailu. Savonlinnassa erityisesti XAMK:n kuitulaboratorioon liittyvää vahvaa tutkimus- ja kehitystoimintaa.

Myös Savonlinnan seudulla rakennetaan aikaisempia vuosia vilkkaammin, ja vuodesta 2022 ennakoidaan myös hyvää rakentamisvuotta Savonlinnan seudulle.

Savonlinnan kaupunki on vuodesta 2013 alkaen sopeuttanut taloutta, rationalisoinut ja priorisoinut palvelutuotantoa, myynyt tarpeetonta käyttöomaisuuttaan sekä sopeuttanut henkilöstöään palvelutuotannon tarpeita vastaavaksi. Savonlinnassa on ollut viime vuosina Etelä-Savon vaikein työllisyystilanne. Syyskuussa 2021 ELY-keskuksen ja TE-toimiston julkaiseman työllisyyskatsauksen mukaan Savonlinnassa oli 1 555 työtöntä työnhakijaa ja työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 11,3 % (1 809 työtöntä työnhakijaa ja työttömien työnhakijoiden osuus 12,7 % vuonna 2020).

Savonlinnan seutukunnassa asui vuoden 2021 kesäkuun lopussa 39 794 henkilöä. Viime vuoden kesäkuusta vähennystä oli 374 henkilöä. Vuoden 2021 kesäkuun lopussa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 12,3 % ja työttömiä työnhakijoita oli 2 055.

Savonlinnan kaupunginvaltuusto hyväksyi 11.10.2021 kokouksessaan uuden kaupungin strategian vuosille 2022–2025. Strategiassa kriittisiksi menestystekijöiksi on nostettu asukaslähtöinen, palveleva ja hyvinvoiva kaupunki, yritysystävällinen kaupunki, vetovoimainen koulutus- ja kulttuurikaupunki, helposti saavutettava Savonlinna sekä saaristo, puhdas luonto ja ympäristö. Strategiassa tuodaan esille, että tasapainoinen kuntatalous ja sote-ostopalveluiden kustannustehokkuuden parantaminen mahdollistaa kaupunkistrategian toteuttamisen.

1.4 Sote-uudistus

Lähivuosien merkittävin muutos kuntien kannalta tulee olemaan sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistus. Tavoitteena on, että kuntalaiset saisivat yhdenvertaisesti sosiaali- ja terveyspalveluja, hoitoon pääsyä ei joutuisi odottamaan kohtuuttomasti ja palvelupolku olisi yhtenäinen. Suomen väestö ikääntyy nopeasti ja tarvitsee aiempaa enemmän palveluita. Syntyvyyden lasku vähentää työikäisten määrää ja verotuloja. Sote-uudistus tarvitaan, jotta voidaan hillitä kustannusten kasvua ja varmistaa yhdenvertaiset sosiaali- ja terveyspalvelut myös tuleville sukupolville.

Uudistuksessa siirretään sosiaali- ja terveydenhuollon painopiste peruspalveluihin ja varhaiseen ongelmien ehkäisyyn. Nykyisin kunnat järjestävät sosiaali- ja terveyspalvelut sekä pelastustoimen - vuodesta 2023 eteenpäin niistä vastaavat itsehallinnolliset hyvinvointialueet. Hyvinvointialueet tuottavat palvelut pääosin julkisina palveluina. Yksityiset toimijat ja kolmas sektori täydentävät niitä. Kunnat vastaavat edelleen terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä, päivähoidosta, opetuksesta, liikunnasta ja kulttuurista.

1.5 Enonkosken kunnan väestötietoja ja taloudellinen tilanne

Enonkosken kunnan väestömäärä on vähentynyt 197 henkilöllä vuosien 2011–2020 välillä. Syyskuussa 2021 väestömäärä Enonkoskella oli 1367 henkilöä. Väestöryhmien osuudessa nähdään kehitys väestön vanhenemisesta; ikääntyneiden osuus kasvaa ja nuorempien ikäryhmien vähenee.

Väestö 31.12.	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Enonkoski	1566	1532	1522	1503	1473	1453	1416	1405	1361	1369

Taulukko Enonkosken väestökehitys v. 2011–2020 ©; THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005–2021

Indikaattori ilmaisee kunnassa vakinaisesti asuvan väestön (miehet ja naiset yhteensä) lukumäärän vuoden viimeisenä päivänä. Ne henkilöt, joilla väestötietojärjestelmän mukaan oli kotipaikka Suomessa vuoden lopussa, kuuluvat väestöön kansalaisuudestaan riippumatta, samoin ne Suomen kansalaiset, jotka asuvat tilapäisesti ulkomailla.

Vuosi/ikäryhmä	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
0–6-vuotiaat % väestöstä	5,3	6	6	6	6,1	6,3	5,6	5	4,6	4,5
7–14-vuotiaat % väestöstä	7,5	7	6,8	6,3	6,6	6,1	6,6	6,9	6,8	7,1
15–64-vuotiaat % väestöstä	57,3	56,1	56,1	54,2	52,3	52,2	50,6	50,2	50,7	50,0
65–74-vuotiaat % väestöstä	14,8	15,9	15,6	17,7	19	19	20,4	21	20,4	19,9
75–84-vuotiaat % väestöstä	10,9	10,6	11	11,4	11,4	11,5	11,7	11,8	12,2	12,6
85 vuotta täyttäneet % väestöstä	4,2	4,2	4,4	4,3	4,6	5	5,2	5,1	5,3	6,0

Taulukko Enonkoski 0–85 vuotta täyttäneiden % -osuus väestöstä v. 2011–2020 ©; THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005–2021

Indikaattori ilmoittaa kunkin ikäryhmän osuuden prosentteina koko väestöstä (miehet ja naiset yhteensä) vuoden viimeisenä päivänä.

Vuosi/ikäryhmä	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
0–6-vuotiaat lkm väestöstä	83	92	92	90	90	91	79	70	63	61
7–14-vuotiaat lkm väestöstä	117	108	104	95	97	88	93	97	93	97
15–64-vuotiaat lkm väestöstä	898	860	854	815	770	758	716	706	690	684
65–74-vuotiaat lkm väestöstä	231	244	238	266	280	276	289	295	277	273
75–84-vuotiaat lkm väestöstä	171	163	167	172	168	167	165	166	166	172
85 vuotta täyttäneet lkm väestöstä	66	65	67	65	68	73	74	71	72	82

Taulukko Enonkoski 0–85 vuotta täyttäneiden lukumäärät väestöstä v. 2011–2020 ©; THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005–2021

Indikaattori ilmoittaa kunkin ikäryhmän osuuden lukumäärinä koko väestöstä (miehet ja naiset yhteensä) vuoden viimeisenä päivänä

Yksi ikäpolitiikan käytetyimmistä käsitteistä on huoltosuhde. Huoltosuhteella (elatussuhde) ilmaistaan väestön vanhenemisesta johtuvaa ongelmaa. Demografinen (tai väestöllinen) huoltosuhde ilmaisee, kuinka monta alle 15-vuotiasta ja 65 vuotta täyttänyttä on sataa 15–64-vuotiasta (työikäistä) kohti. Mitä enemmän on lapsia ja/tai eläkeikäisiä, sitä korkeampi huoltosuhteen arvo on.

Huoltosuhde, demografinen	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Enonkoski	74,4	78,1	78,2	84,4	91,3	91,7	97,8	99	97,2	100,1
Koko maa	52,9	54,3	55,8	57,1	58,2	59,1	60,1	60,8	61,4	61,9

Taulukko Huoltosuhde, demografinen Enonkoskella ja koko maassa vuosina 2011–2020 ©; THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005–2021

Tilastokeskus on julkaissut uusia kuntakohtaisia väestöennusteita lokakuussa 2021. Väestöennuste kuvaa tulevaa väestönkehitystä. Tilastokeskuksen väestöennusteet ovat ns. demografisia trendilaskelmia, joissa lasketaan mikä olisi alueen tuleva väestö, jos viime vuosien väestönkehitys jatkuisi samanlaisena. Kunnittaisia ennusteita laskettaessa tuotetaan myös ns. omavaraislaskelma, joka kuvaa, millainen väestönkehitys olisi ilman muuttoliikettä.

Enonkosken kunnan väestömäärä vähenee vuosien 2021–2025 välillä 67 henkilöllä ja vuonna 2030 enonkoskelaisia on 137 henkilöä vähemmän, mikäli väestökehitys jatkaa nykyisellä tavalla. Ennusteen mukaan Enonkoskella syntyy noin 6 lasta/vuosi seuraavien kahdenkymmenenvuoden aikana.

Väestö/2021	Vuosi	2025	2030	2035	2040
1367	Väestöennuste	1300	1230	1158	1099

Taulukko Enonkosken kunnan väestönkehitysennuste 2025–2040. Lähde: Tilastokeskus väestöennuste 30.9.2021

ELY-keskus ja TE-palvelut julkaisivat Etelä-Savon työllisyyskatsauksen syyskuussa 2021, josta ilmenee, että Enonkoskella työttömiä työnhakijoita oli 48 henkilöä (58 henkilöä syyskuu 2020) ja työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 9,1 % (10,5 % syyskuu 2020). Alle 25-vuotiaiden työttömien lukumäärää oli seitsemän. Syyskuun 2021 lopussa pitkäaikaistyöttömien (työnhakija, jonka työttömyys kestänyt vähintään vuoden) lukumäärä oli 26 henkilöä (19 henkilöä syyskuu 2020).

Etelä-Savon maakuntaliiton 7.9.2021 ilmoittaman kuntien elinvoimamittariston mukaan yritysten toimipaikkoja Enonkoskella oli vuonna 2019 yhteensä 154 kappaletta (2013 yht. 151 kappaletta) ja vuonna 2018 yhteensä 153. Yrityksen henkilöstöä oli 186 henkilöä vuonna 2019 (211 henkilöä vuonna 2013) ja 182 henkilöä vuonna 2018. Vuonna 2018 asuinkunnassa (Enonkoskella) töissä kävijöitä oli 259 ja pendelöiviä oli 223 henkilöä (v. 2018 työllisiä yhteensä 482 henkilöä). Enonkoskella veronalaiset tulot euroa/tulonsaaja olivat 24 747 euroa vuonna 2018, ansiotulot 21 895 euroa/tulonsaaja ja pääomatulot olivat 2 853 euroa/tulonsaaja.

Tilastokeskuksen mukaan rakennuslupia Enonkoskella on myönnetty uusille asuinrakennuksille 1–2 lupaa/vuosi vuoden 2014 jälkeen ja uusille vapaa-

ajanrakennuksille 1–3 lupaa/vuosi. Enonkoskella oli vuonna 2000 vapaa-ajanasuntoja yhteensä 651 ja vuonna 2020 yhteensä 755.

Vuonna 2020 Enonkosken kunnan sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset olivat 4 740 euroa/asukas, Etelä-Savossa 4 503 euroa/asukas ja koko maassa 3 623 euroa/asukas. Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset ovat pysyneet vuodesta 2017 vuoteen 2020 lähes samalla tasolla. Perusterveydenhuollon (sis. suun terveydenhuolto) nettokustannukset olivat 803 euroa/asukas, Etelä-Savon maakunnassa 757 euroa/asukas ja koko maassa 668 euroa/asukas. Erikoissairaanhoidon nettokustannukset olivat 1 825 euroa/asukas, Etelä-Savon maakunnassa 1 697 euroa/asukas ja koko maassa 1 327 euroa/asukas.

Sosiaali- ja terveys-toimen netto-kustannukset €/asukas	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Enonkoski	3414	3602	4076	4113	4110	4302	4080	4775	4710	4650	4740
Etelä-Savo	3334	3609	3780	3998	4120	3807	3909	3912	4109	4333	4503
Koko maa	3103	3272	3445	3596	3655	3255	3258	3229	3319	3482	3623

Taulukko Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset, euroa /asukas, Enonkoskella, Etelä-Savon maakunnassa ja koko maassa vuosina 2010–2020 ©; THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005–2021

Vuosi	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Nettokustannukset yhteensä, euroa / asukas	5200,6	5648,8	6116,2	5929	6140,4	6545,8	6346,9	7103,1	7242,0	7290	7018
Nettokustannukset yhteensä, 1000 euroa	8399	8846	9370	9024	9229	9642	9222	10058	10175	9922	9607
Lainakanta, euroa/ asukas	39	0	0	499	452	0	0	0	0	0	0
Vuosikate, euroa / asukas	272	279	-60	561	571	591	757	456	241	600	1097
Vuosikate, % poistoista	179,9	109,3	-30,7	258	207,7	170,5	215,7	125,9	57,0	124,7	262
Verotulot, euroa / asukas	2498	2633	2608	2784	2923	3276	3127	3427	3189	3463	3391
Valtionosuudet yhteensä euroa / asukas	2767	2966	3182	3419	3458	3460	3597	3723	3797	3855	4196
Valtionosuudet % nettokustannuksista	53,2	52,5	52	57,7	56,3	52,9	56,7	52,4	52,4	52,9	59,8

Taulukko Enonkosken kunnan talouden tunnuslukuja v. 2010–2020 ©; THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005–2021

Enonkosken kunnan taloudellinen tilanne vuoden 2020 tilinpäätöksessä osoitti ylijäämää 929 301 euroa (+ 162 415 euroa v. 2019). Vuosikate oli 1 502 531 euroa, joka parani 685 081 euroa vuodesta 2019, joka oli 817 450 euroa. Vuoden 2020 vuosikate kattaa yli puolet vuosipoistoista 573 231 euroa, tunnusluku v. 2020 vuosikate/poistot on 262 % (80 % v. 2019). Vuosikate osoittaa sen tulorahoituksen, joka juoksevien menojen maksamisen jälkeen jää jäljelle käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin.

1.6 Vuoden 2022 talousarvioesityksen lähtökohtia

Enonkosken kunnan vuoden 2022 talousarvio ja taloussuunnitelma 2022–2024 perustuvat kuntastrategiaan 2018–2021 ja 15.12.2020 valtuuston hyväksymään vuoden 2021 talousarvioon, taloussuunnitelmaan 2021–2023, sekä vuoden 2021 toteumaan. Kunnanhallitus on kokouksessaan 7.9.2021 (§ 185) tehnyt talousarviota koskevan päätöksen, jossa vuoden 2022 talousarvion sitovuustason (tulosalue) mukainen raamin ylitys on erikseen perusteltava ja sen on lähtökohtaisesti perustuttava esimerkiksi kuntaa sitovaan sopimukseen (hankintasopimus tmv.) tai sen on edistettävä kuntastrategian toteuttamista.

Kuntien verotulojen ennustekehikko on Kuntaliiton yhteistyössä valtiovarainministeriön ja Verohallinnon kanssa laatima ennuste koko maan kuntien verotulojen kehityksestä. Veroennustekehikkoa päivitetään noin 3–5 kertaa vuodessa. Kunnallisveron osalta veroennustekehikon perustana toimii Verohallinnon julkaisema verotilasto. Lisäksi on tukeuduttu Verohallinnon tilityserittelyihin sekä Verohallinnon ennakkotietoihin. Yhteisöveroa koskevat tiedot on saatu Verohallinnon julkaisemista tilastoista ja tilityserittelyistä. Kiinteistöveron osalta on tukeuduttu Verohallinnon kiinteistötietoihin.

Veroennustekehikon syyskuun 2021 päivitys perustuu pääosin syksyn Kuntatalousohjelmassa esitettyihin arvioihin verotulojen kehityksestä. Kunnallisveroennusteessa vuosille 2021 ja 2022 noususuhdanne näkyy vahvasti valtion pääomatuloverojen kehitysarviossa kuluvana vuonna. Valmistuvan verotuksen 2020 pääomatuloverot olivat myös vahvassa kasvussa. Vuodelle 2022 ennustetaan myös hyvää kasvua, joka muun muassa näkyy palkkasumman sekä ennakkoverojen suotuisissa kehitysarvioissa. Vuodelle 2022 kunnallisveroja kertyy yhteensä arviolta noin 4 %:ia kuluvaa vuotta enemmän.

Vuosille 2023–2025 veroennusteessa on huomioitu soteuudistuksen arvioituja vaikutuksia kunnallisverotuloihin. Ansiotulot eivät muutu uudistuksen myötä. Kunnallisveron vähennyksiin sen sijaan tulossa merkittäviä muutoksia. Tuloveroprosentin leikkaus verovuodelle 2023 (% -yksikköä) vuoden 2022 tasosta tehdään samansuuruisesti kaikilta Manner-Suomen kunnilta. Ennusteessa on huomioitu toukokuun siirtolaskelmassa sovellettavaa leikkausta -12,39 % -yksikköä joka valmistelun edetessä tulee muuttumaan. Kunnallisveron tilityksissä kalenterivuosina 2023–2025 on syytä huomioida ennen verovuotta 2023 maksuunpannut kunnallisverot. Ne kertyvät vanhoilla veroperusteilla ja korkeimmilla tuloveroprosenteilla ja nostavat näin ollen veroennusteen tasoa väliaikaisesti, eritysesti muutosvuosina 2023 ja 2024.

Verovuoden 2021 maksettavaan yhteisöveroon ei olisi odotettavissa korotusta, vaikka kuluvan vuoden tilitettävät ennakkoverot ovatkin olleet vahvassa kasvussa. Ensi vuonna kertyisi näin ollen verrattain vähemmän verovuoden 2021 veroja.

Sote-uudistusvuosina 2023–2025 maksettava yhteisövero yhteensä olisi hyvässä kasvussa. Kuntaryhmän osuutta leikataan uudistuksen myötä kolmanneksella ja näin ollen kuntien osuus yhteisöverosta putoaa melkein 30 % verovuonna 2023. Myös yhteisöverotilityksissä kalenterivuosina 2023–2025 on syytä huomioida ennen verovuotta 2023 tilitettävät yhteisöverot. Ne kertyvät vanhoilla kuntaryhmän osuuksilla ja nostavat näin ollen veroennusteen tasoa väliaikaisesti, eritysesti muutosvuosina 2023 ja 2024.

Enonkosken kunnanvaltuuston 16.11.2021 (§ 44) vahvistamilla veroprosenteilla Enonkosken kunnan kunnallisverotulojen ennakoidaan vuonna 2022 laskevan noin 1 % vuoden 2021 kunnan oman talousarvion ennustetusta tasosta (3 615 000 euroa → 3 580 000) eli 35 000 euroa. Vastaavasti yhteisöveron ennustetaan laskevan vuoden 2021 talousarvion ennusteesta noin 14,4 % (804 000 euroa → 688 000 euroa) eli 116 000 euroa vähemmän. Kiinteistöveron osalta ennakoidaan verotulokertymän olevan vuonna 2022 noin 524 000 euroa, eli lähes sama kuin kunnan oma vuoden 2021 talousarvion ennuste. Kokonaismuutos verotulojen osalta on noin 3,25 % (161 000 euroa) pienempi vuonna 2022 verrattuna vuoden 2021 talousarvion ennusteeseen (4 953 000 euroa → 4 792 000 euroa).

Talousarviossa on huomioitava, että em. verojen kertymistä on verrattu vuoden 2021 talousarvion lukuihin, joka on laadittu syksyllä 2020. Veroennustetta on päivitetty vuoden 2021 aikana neljä kertaa ja oheisesta taulukosta näkyy ennusteet tilanteen 28.9.2021 mukaan, jolloin on tehty viimeisin päivitys kuntien verotulojen ennustekehikkoon. Näitä lukuja vertailtaessa kokonaismuutos verotulojen osalta olisi noin 3,5 % (173 000 euroa) pienempi vuonna 2022 verrattuna vuoden 2021 ennusteeseen (4 965 000 euroa → 4 792 000 euroa).

Yhteenveto TILIVUOSI	**2020**	**2021****	**2022****
Verolaji			
Kunnallisvero	3 472	3 516	3 580
Muutos %	*-3,0*	*1,3*	*1,8*
Yhteisövero	680	925	688
Muutos %	*13,9*	*36,0*	*-25,6*
Kiinteistövero	490	525	524
Muutos %	*-8,6*	*7,1*	*-0,1*
VEROTULOKSI KIRJATTAVA	**4 642**	**4 965**	**4 792**
Muutos %	*-1,5*	*7,0*	*-3,5*

Taulukko Enonkosken kunnan verotulojen ennustekehikko 2020–2022, Kuntaliitto 28.9.2021

TILIVUOSI	ENONKOSKI TA 2021	VM VERO-ENNUSTE 2021	VM VERO-ENNUSTE 2022
Verolaji			
Kunnallisvero	3 615	3 516	3 580
Yhteisövero	804	925	688
Kiinteistövero	534	525	524
VEROTULOT	**4 953**	**4 965**	**4 792**

Taulukko Enonkosken kunnan verotulot talousarvio 2021 ja ennustekehikko v. 2021–2022, Kuntaliitto 28.9.2021

Kuntaliitto päivitti vuoden 2022 ennakollisia kuntakohtaisia valtionosuuslaskelmia 7.10.2021. Valtionosuus koostuu kahdesta osasta, valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Kuntaliiton ennakkolaskelman mukaan kuntien valtionosuudet ovat vuonna 2022 yhteensä noin 10,6 miljardia euroa ja kasvavat valtakunnallisesti noin 600 miljoonalla eurolla (6,1 %) vuodesta 2021. Kuntakohtaiset prosenttimuutokset vaihtelevat suuresti johtuen mm. väestökehityksestä. Kasvusta noin puolet tulee verotulomenetysten kompensaation kasvun kautta. Valtionosuuksia korottavat muun muassa 2,5 prosentin indeksikorotus (188 M€), valtionosuuksien korotus (246 M€) sekä tehtävämuutokset (117 M€).

Valtionosuuksiin ei tehdä kustannustenjaon tarkistuksen mukaista korotusta eli se on tulkittava valtionosuusleikkaukseksi. Kilpailukykysopimusleikkauksen muuttaminen pysyväksi pienentää kuntien valtionosuuksia 234 miljoonaa euroa. Vuoden 2022 valtionosuuksissa ei ole enää koronatukia.

Vuonna 2022 Enonkosken kunnan peruspalvelujen valtionosuus ennakkotiedon (5.10.21) mukaan on 5 391 419 euroa, josta verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus on 1 148 093 euroa ja muiden opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet (v. 2021) ovat -344 100 euroa eli valtionosuudet yhteensä ovat 5 047 319 euroa. Vuonna 2022 veromenetysten kompensaation ennuste on 967 486 euroa. Valtionosuudet ja veromenetysten kompensaatiot ovat ennusteen mukaan yhteensä 6 014 805 euroa.

VM:n laskelmien mukaan verrattuna vuotta 2021 vuoteen 2022 valtionosuuksissa on lisäystä 435 224 euroa (7,8 %). Vuoden 2021 valtionosuus asukasta kohden on 4 100 euroa. Enonkosken kunnan talousarvioon vuodelle 2021 valtionosuuksia oli ennakoitu saatavan yhteensä 5 567 638 euroa. Valtiovarainministeriö on 7.10.2021 tehnyt vielä uudet laskelmat kuntien valtionosuuksista ja Enonkosken kunnalle valtionosuuksia maksettaisiin 5 579 581 euroa vuonna 2021.

Valtionosuudet	TP 2020	Kunnan TA 2021	Vuosi 2021 7.10.2021 (VM)	Ennuste 2022 7.10.2021 (KL)
Peruspalvelujen valtionosuus	4 056 578	3 810 897	3 811 479	4 243 326
-josta valtionosuuksien tasaus	1 159 782	1 225 627	1 225 627	1 148 093
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	-347 514	-348 479	-344 100	-344 100
Veromenetysten kompensaatio (uusi mom. 28.90.35)	876 165	879 593	886 575	967 486
Valtionosuudet yhteensä	**5 745 011**	**5 567 638**	**5 579 581**	**6 014 805**

Taulukko Valtionosuudet 2020 - ennuste 2022. Enonkosken kunta ja VM/Kuntaliitto.

KT Kuntatyönantajat ja kunta-alan pääsopijajärjestöt hyväksyivät 28.5.2020 ratkaisun uusista virka- ja työehtosopimuksista. Sopimuskausi on 1.4.2020–28.2.2022. Huomioitavaa on, että neuvottelut uusista työehtosopimuksista aloitetaan syksyllä 2021 eli mahdollisista palkankorotuksista ei ole vielä tietoa. Vuodelle 2022 palkkoihin tehdään ennakkoarvion mukaan 1,5 %:n korotus, samoin henkilöstön sivukuluihin ja eläkkeisiin tehdään korotukset. Henkilöstökulut nousevat myös luottamushenkilöiden palkkioiden korotusten vuoksi, jotka valtuusto hyväksyi 23.6.2021 (§ 17) kokouksessaan.

Enonkosken kunnan talousarvion suunnittelu perustuu tällä hetkellä arvioitavissa oleviin tietoihin ja oletuksiin yleisestä talouskehityksestä sekä kuntien ja valtion kustannusjaosta. Enonkosken kunnalla on edelleen keskeisenä tavoitteena peruspalveluiden tuottaminen kuntalaisille laadukkaasti ja taloudellisesti sekä kunnan strategisten tavoitteiden toteutuminen. Mikäli yleisessä talouskehityksessä tai hallitusohjelman toteutuksessa tulee esille merkittäviä linjauksia tai päätöksiä, talousarvion raamia on tarkistettava uudelleen syksyn 2022 aikana.

Talousarviota v. 2022 ja taloussuunnitelmaa vuosille 2022–2024 tehdessä kunnan kaikissa toiminnossa toimintaa ja taloutta on sopeutettu kestävän talouden turvaamiseksi. Talousarvioon on tehty uusia menolisäyksiä ns. ”pakollisten” (palkat, palvelujen ostojen korotukset jne.) lisäysten vuoksi muihin palvelujen ostoihin sekä kunnan 140 vuotisjuhlavuoteen.

Sosiaali- ja terveydenhuollon menoissa on huomioitu talouden realismi. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä kunnan omissa palveluissa korjaavista toimista tulee painopistettä siirtää edelleen vahvemmin varhaiseen välittämiseen ja ennaltaehkäisevään työhön. Tavoitteena on kuntalaisten hyvinvoinnin lisääntyminen ja palvelujen kustannuskasvun hillitseminen.

Enonkosken kunta on ottanut työelämäpalvelut hoitoonsa vuoden 2019 alusta ja mallia tulee edelleen kehittää siten, että erityisesti työelämäpalveluiden tarjontaa kohdennetaan niihin henkilöihin, joilla on vaikeuksia työllistyä ns. vapaille markkinoille, takana on pitkä työttömyys tai jotka ovat alle 25-vuotiaita sekä niihin henkilöihin, joista kunta maksaa ns. työmarkkinatuen kuntaosuutta. Tähän työhön tarvitaan apua myös Kelalta, TE-toimistolta ja TYP:stä. Huomioitavaa tulevaisuudessa on, että vuonna 2024 TE-palvelut siirtyvät kuntien vastuulle. Tavoitteena, on että TE-palvelujen siirto kunnille tuo palvelut

lähemmäksi asiakkaita. Kun työllisyyspalvelut, kunnan koulutuspalvelut sekä elinkeinopalvelut ovat saman järjestäjän vastuulla, tukevat palvelut nopeamman työllistymisen tavoitetta. Kunnilla on hyvät lähtökohdat tarjota asiakkaille kohdennettuja ja paikallisten työmarkkinoiden tarpeisiin sopivia palveluja. Siirron yhteydessä kunnille luodaan rahoitusmalli, joka kannustaa niitä kehittämään toimintaansa työllisyyttä edistäväksi siten, että uudistuksella saavutetaan 7 000–10 000 lisätyöllistä. Uusi TE-palveluiden järjestämisvastuu edellyttää 20 000 asukkaan työvoimapohjaa. Uudistuksessa huomioidaan palvelujen yhdenvertainen saatavuus.

Investoinneissa on huomioitu kunnan välttämättömät investointitarpeet tulevalle vuodelle 2022 sekä taloussuunnitelmavuosille 2023–2024.

Talousarvion valmistelussa käytettiin voimassa olevia veroprosentteja: tuloveroprosentti 21,00 %, yleinen kiinteistöveroprosentti 1,0 % ja vakituisen asunnon kiinteistöveroprosentti 0,70 %.

Talousarvioon sosiaali- ja terveydenhuollon ostopalvelumenoihin vuodelle 2022 on varattu Sosterin ilmoittamat luvut lisättynä perusterveydenhuollon vastaanottotoimintaan 80 000 euroa neljänteen lääkärinvastaanottopäivään. Erikoissairaanhoitoon 2 280 074 (vähennystä 272 577 euroa vrt. vuoden 2021 talousarvioon), perusterveydenhuoltoon 1 203 718 euroa (lisätty 122 416 euroa vrt. vuoteen 2021) ja sosiaalipalveluihin 3 062 946 euroa (lisäystä 185 405 euroa vrt. vuoteen 2021). Kokonaismuutos vuoden 2022 osalta on lisäystä 35 244 euroa vrt. vuoteen 2021. Huomioitava, että lisäksi sosiaali- ja terveystoimen kustannuksiin on tehty varaukset KuEl-eläkeperusteisiin maksuihin (Enonkosken kunnan entiset eläkevastuut), yhteensä 95 790 (125 390 euroa vuonna 2021).

Vuosikate on 713 897 euroa (579 453 euroa vuonna 2021). Vuosikate kattaa suunnitelman mukaiset poistot, jotka ovat arvioitu 565 120 euroa vuodelle 2022 (577 060 euroa vuonna 2021).

Talousarvion valmistelussa väestöpohjana on käytetty asukaslukua 1374.

1.7 Käyttötalous (ulkoinen)

Ulkoiset toimintakulut ovat -11,92 miljoonaa euroa ja ulkoiset toimintatuotot ovat 1,68 miljoonaa euroa.

Toimintakulut nousevat 362 288 euroa verrattuna edelliseen vuoteen 2021. Nousu toimintakuluissa selittyy henkilöstökulujen, palvelujen ostojen, aineiden, tarvikkeiden sekä tavaroiden ja avustusten nousulla. Suurin menokohta on palvelujen ostot noin 8 miljoonaa euroa. Näistä ostopalveluista on terveystoimi noin 3,5 miljoonaa euroa, sosiaalipalvelut noin kolme miljoonaa euroa. Kunnan omasta toiminnasta sivistystoimen toimintakulut ovat noin 2,3 miljoonaa euroa. Toimintatuloja on arvioitu saatavan noin 199 705 euroa enemmän kuin vuoden 2021 talousarviossa.

1.8 Enonkosken kunnan investoinnit vuodelle 2022

Talousarviovuodelle esitetään 708 000 euron nettoinvestointeja.

Hallituksen esityksessä suurimmiksi investoinneiksi esitetään Louhelantien peruskorjausta, päiväkodin lattioiden uusimista, Koskenhelmen yleisten tilojen ja dementiaosaston

huoneiden korjauksia. Muita investointeja ovat mm. atk-laitteisiin ja -ohjelmistoihin liittyvät investoinnit.

Talousarviovuoden investoinnit pyritään rahoittamaan suunnitelman mukaan pääosin kunnan kassavaroilla ja talousarvioon ei ole tehty lainavarausta vuodelle 2022. Tarkempi luettelo investoinneista liitteenä.

1.9 Tulojakauma 2022 (ulkoinen)

Verotulojen arvioidaan laskevan noin 3,3 % vuoden 2021 talousarviosta, valtionosuustulojen nousevan noin 8 % ja toimintatuottojen nousevan 13,5 %.

TULOJAKAUMA 2022	TA 2021 1 000 e	TA 2022 1 000 e	Muutos %
Verotulot	4 953	4 792	-3,3
Valtionosuudet	5 567	6 014	8,0
Toimintatuotot	1 480	1 680	13,5
Rahoitustuotot	103	122	17,5
Yhteensä	**12 103**	**12 608**	**4,17**

2 Kunnan kehittämisen lähtökohtia

2.1 Verotus, taksat ja valtionosuudet

Talousarvio 2022 on laadittu Enonkosken kunnanvaltuuston 16.11.2021 vahvistamalla 21,00 kunnallisella tuloveroprosentilla ja seuraavilla kiinteistöveroprosenteilla:

• yleinen kiinteistöveroprosentti	1,00
• vakituiset asuinrakennukset	0,70
• muut kuin vakituiset asuinrakennukset	1,30
• yleishyödylliset yhteisöt	0,00
• rakentamattoman rakennuspaikan veroprosentti	2,00

2.2 Lainoitukset

Lainaa ei ole suunniteltu otettavaksi talousarviovuonna 2022 eikä suunnitelmavuosille 2022–2024.

2.3 Tulevaisuus

Enonkosken kunnan tulevaisuuden kuvaan vaikuttaa merkittävästi Suomen talouskasvu tai talouden taantuma. Enonkosken kunnan tulorahoitus muodostuu pääasiassa verotuloista ja valtionosuuksista. Verotuloissa näyttää olevan pientä laskua odotettavissa ja valtionosuudet tulevat nousemaan. Kuntatalouden kehitystä on erittäin vaikea ennustaa, koska valtiovallan ratkaisut vaikuttavat aina viime kädessä myös pieniin kuntiin. Pienen kunnan tulee täyttää samat lainsäädännölliset vaatimukset kuin isommankin mm. kirjanpidon, henkilöstöhallinnon, kuntien tilastoinnin, tietoteknisten ratkaisujen ja ohjelmistojen osalta. Erityisen vaikeassa taloudellisessa tilanteessa tulevat tulevaisuudessa olemaan pienet kunnat.

Tämän päivän ja tulevaisuuden haasteena ovat ehdottomasti sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset, kun väestö vähenee ja ikääntyy. Sote-kustannukset ovat hyvin vaikeasti ennustettavissa olevia – erityisesti tilanteessa, jossa tarvitaan kalliita erikoissairaanhoidon tuottamia palveluja. Ikääntyneen väestön palvelutarpeet vaikuttavat erityisesti sosiaalihuollon kustannuksiin. Ennaltaehkäisevään työhön tulee yhä tehokkaammin satsata kunnissa, jolla pyritään ennaltaehkäisemään kalliita hoitoja. Tulokset tästä eivät näy välttämättä välittömästi, vaan viiveellä, mutta satsaus on ehdottomasti kannattava. Toisaalta lasten ja työikäisten lukumäärä vähenee – kunnassa tulisi olla tarjolla työpaikkoja, jolloin kunta olisi muuttovoittoinen kunta.

Enonkosken kunnan osalta tulevaisuudessa erityisen vaikeaksi tilanne kääntyy, mikäli verotulojen kehitys jatkuu nykyisellään ja palvelujen tarve kasvaa.

2.4 Seuranta

Kunnan taloussuunnitelmassa näkyvät toiminta-ajatukset ja palvelusuunnitelmat, strateginen linjaus/tavoite, toiminnallinen tavoite vuodelle 2022, mittari ja tavoitetaso sekä toimenpide.

Seuranta tapahtuu edellä olevien tasojen mukaisina 30.4., 31.8., ja 31.12. tilanteista annettavilla seurantaraporteilla, joista näkyy toiminnan ja talouden kehittyminen. Tavoitteita ja mittausta on kehitetty vuoden 2020 talousarvion valmistelusta lähtien tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen perusteella. Tarkastuslautakunta seuraa tavoitteiden toteutumista ja antaa tilintarkastuksen yhteydessä selvityksen toteutumisesta.

2.4.1 Riskienhallinta

Kuntalain (410/2015) 39 § mukaan kunnanhallituksen tulee huolehtia kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä. Näin pyritään varmistumaan organisaation tavoitteiden saavuttamisesta ja toiminnan laillisuudesta. Riski tarkoittaa mahdollisuutta vaaraan, tappioon tai vastoinkäymiseen, joka voi olla taloudellinen, operatiivinen tai aineeton – ns. maine- tai yksilöriski.

Kuntakonsernin riskit jaotellaan neljään pääryhmään - strategiset, taloudelliset, toiminnalliset ja vahinkoriskit. Kaikkiin näihin ryhmiin voi kuulua sisäisiä tai ulkoisia riskejä. Riskienhallintaa toteutetaan talousarvion ja merkittävien päätösten valmistelun yhteydessä.

Konsernihallintoon kuuluvat kunnan ja kuntakonsernin johtamista tukevat palvelut, maankäytön hallinta, kunnan elinvoimaisuutta ja työllisyyttä tukevat palvelut sekä sosiaali- ja terveystoimen palvelut. Siksi konsernihallinnon onnistuminen omassa toiminnassaan ja konsernihallinnon toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen on olennaista koko kunnan menestymisen kannalta. Konsernihallinnon toiminnallisten tavoitteiden avulla pyritään kehittämään niin kuntaorganisaation sisäistä toimintaa kuin kunnan elinvoimaisuutta ja vetovoimaa. Vuodelle 2022 asetetut tavoitteet ovat toteutettavissa olevia asioita, mutta vaativat onnistunutta resurssien kohdentamista aikana, jolloin erityisesti henkilöresurssit ovat rajalliset. Riskinä on, että tavoitteissa ei onnistuta, koska resurssit kuten henkilöstön ajankäyttö ei riitä tavoitellun tason saavuttamiseen.

Konsernihallinnon merkittävimmät riskit ja keinot niiden hallitsemiseksi

Riski tai ongelma	Pahimmat seuraukset	Riskin suuruus 1–3	Riskiin varautuminen	Asia hoidettu	Toteutumis-aikataulu
Päätösten lainmukaisuus, lainsäädännön muutokset jäävät huomioimatta.	Taloudelliset seuraukset, oikeusvastuut, imagohaitta.	3	Laki- ja sääntömuutosten seuraaminen, koulutus.	Kunnossa.	Jatkuva.
Tietojärjestelmät (IT-palvelujen jatkuvuus, datan häviäminen tai vahingoittuminen, sovellusten toimimattomuus, ulkoiset uhat)	Palvelutuotannon vaarantuminen, hidastuminen, loppuminen, asianhallintajärjestelmä (vaikutus päätöksentekoon), rahaliike, ohjelmat, sovellukset jne. eivät toimi, tietovuodot.	2	Asianhallinta järjestetty asianmukaisesti, käyttäjäoikeushallinta, sopimukset, tietoverkkojen hallinta, tietoturvakoulutukset.	Kunnossa.	Jatkuva.
Henkilöstö (saatavuus, osaaminen, liika työkuorma)	Palvelutuotannon ja päätöksenteon ja vaikeutuminen, hidastuminen tai vaarantuminen. Henkilöstön kuormittuminen, terveysperusteisten poissaolojen lisääntyminen.	3	Osaavien sijaisten saatavuuden turvaaminen mm. koulutuksella, varahenkilöjärjestelmällä. Henkilöstön koulutus, tyky-toiminta, yhteistyö tth:n kanssa. Myönteinen työantajakuva.	Kesken.	Jatkuva.
Talous	Talouden tasapainon romahtaminen.	2	Talouden toteuman seuranta, ennakointi, pienet laina- ja takausvastuut, matalariskiset sijoitukset.	Kunnossa.	Jatkuva.
Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuus.	Sote-palvelujen saatavuus vaarantuu, rahoituksen riittämättömyys, sote-henkilöstön saatavuus.	2	Tiivis yhteistyö Sosterin ja hyvinvointialueen valmistelutyössä mukana olevien tahojen kanssa.	Kesken.	Jatkuva.

Riskin suuruus:
1 = vähäinen riski
2 = kohtalainen riski
3 = merkittävä riski

Vuoden 2022 talouden ja toiminnan arvioinnin yhteydessä hallintokunnat antavat raportin sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan toteutumisesta. Talousarviossa on puolestaan pyritty kartoittamaan ja tunnistamaan kunnan toiminnan ja talouden kannalta merkittävimpiä riskejä hallintokunnittain. Riskienhallintalomakkeelle on listattu erilaiset strategiset, toimintaan, talouteen ja vahinkoihin liittyvät riskit, niiden suuruus, seuraukset ja tarvittavat toimenpiteet, sekä hallinnan aikatauluttaminen ja seuranta.

2.5 Sitovuus

Avaintulokset ja vastuualueet ovat sitovia, ellei toisin ole mainittu kyseessä olevassa kohdassa. Vastuualueiden toimintakate on sitova valtuustoon nähden. Poikkeamiseen tulee olla perusteltu syy ja lisämäärärahaa täytyy hakea kunnanvaltuustolta hyvissä ajoin. Määrärahoihin liitetyt perustelut ovat myös sitovia siltä osin kuin ne on mainittu. Investointien sitovuustaso on nettokustannukset investointihankkeittain.

2.6 Yhteistoiminta

Enonkosken kunta tekee yhteistyötä mm. seuraavien tahojen kanssa:

1. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut, Itä-Savon sairaanhoitopiiri Sosteri
2. Maakunnan yleinen kehittäminen, maakuntatasoinen maankäytön suunnittelu, maakunnan edunvalvonta, Etelä-Savon maakuntaliitto
3. Vajaakuntoisten ja vammaisten erityispalvelut, Vaalijalan kuntayhtymä
4. Enonkosken kunnan henkilöstö- ja taloushallinnon palvelut, Sarastia Oy
5. Aloittavien yritysten neuvonta ja kehittämishankkeet, Itä-Savon Uusyrityskeskus
6. Toisen asteen ammatillinen koulutus, Itä-Savon koulutuskuntayhtymä (Savonlinnan ammatti- ja aikuisopisto SAMIedu)
7. Maaseutuviranomaispalvelut, Savonlinna kaupunki, Itä-Savon maaseututoimi
8. Valtionhallinnon alueelliset toimeenpano- ja kehittämistehtävät, Etelä-Savon Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY)
9. Suomen lainsäädännön toimeenpano-, ohjaus- ja valvontatehtävät, Itä-Suomen Aluehallintovirasto (AVI)
10. Tietosuojavastaava, Savonlinnan kaupunki
11. Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu (TYP), Savonlinnan kaupungin työllisyyspalvelut
12. Maaseudun paikallinen toimintaryhmä (Leader-toiminta) Piällysmies ry
13. Tietotekniikkalaitteistot ja -ratkaisut, Wintunix Oy
14. Enonkosken kunnan www-sivujen ratkaisut, Digitoimisto Digitaali Oy
15. Kansalaisopistopalvelut, Linnalan Setlementti ry
16. Hankintatoimen palvelut, Savonlinnan kaupungin hankintatoimi
17. Koloveden luontotupa, Enonkosken 4H-yhdistys ja Metsähallitus Järvi-Suomen luontopalvelut
18. Palo- ja pelastustoimi, Etelä-Savon pelastuslaitos
19. Kaukolämmön tuotanto, Pro Pellet Oy
20. Löytöeläimet, Lemmikkieläinhoitola Vehka
21. Tapahtumayhteistyö, mm. Jäälinna ry, Eläköön Enonkoski ry, Veljekset Pekkonen Oy, Enonkosken Laiturila Oy, Kulttuuriosuuskunta Vehrä, Enonkosken Yrittäjät ry, muut yritykset, yhdistykset ja järjestöt

3 Henkilöstö

Henkilöstömenot ovat vuoden 2022 talousarviossa noin 2,7 miljoonaa euroa. Vuoden 2021 talousarviossa henkilöstömenojen osuus oli noin 2,6 miljoonaa euroa. Tämä merkitsee noin 2,7 %:n nousua vuoteen 2021 verrattuna.

Enonkosken kunnan henkilötyövuodet	**2019**	**2020**		**2021**	**2022**	**2023**
Sivistystoimi		LTK	KJ/KH			
rehtori-sivistystoimenjohtaja	1	1	1	1	1	
toimistosihteeri	1	1	1	1	1	
kirjastovirkailija	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	
lehtori	4	4	4	4	4	
luokanopettaja	6	6,5	6,5	7	7	
päätoiminen tuntiopettaja		1	1			
erityisopettaja	2,67	1	1	1	1	
esiopettaja						
koulunkäynnin ohjaaja	3,39	3,39	3,39	3,5	3,37	
päiväkodin johtaja	1	1	1	1	1	
lastentarhanopettaja	2					
varhaiskasvatuksen opettaja		2	2	2	3	
lastenhoitaja /varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	4	5,8	5,8	5,8	4,8	
ryhmäavustaja päiväkoti		0,62	0,62		1	
koulunkäyntiavustaja	0,62	0,35	0,35			
ravitsemistyöntekijä	1,5	1	1	1	1	
ruokapalveluvastaava	,05	0,5	0,5	0,5	0,5	
ruokapalvelutyöntekijä	1	1,5	1,5	1,5	1,6	
työllistetty koulunkäyntiavustaja					0,71	
työllistetty määräaikainen henkilökohtainen avustaja				1	0,82	
yhteensä	**30,18**	**32,16**	**32,16**	**31,8**	**33,3**	

Vapaa-aikatoimi	**2019**	**2020**		**2021**	**2022**	**2023**
		LTK	KJ/KH			
toimistosihteeri	0,2	0,20	0,20	0,20	0,20	
liikunnanohjaaja/nuorisotyöntekijä	1	1	1	1	1	
liikuntapaikkojen hoitaja	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	
nuorisotilan iltavalvoja	0,46	0,46	0,46	0,43	0,43	
kausiapulainen	0,33	0,40	0,40	0,40	0,40	
yhteensä	**2,69**	**2,76**	**2,76**	**2,73**	**2,73**	

Tekninen toimi	2019	2020		2021	2022	2023
		LTK	KJ/KH			
kunnaninsinööri	1	1	1	1	1	
toimistosihteeri	1	1	1	1	1	
vesilaitoksen vastaava hoitaja/kiinteistönhoitaja	1	1	1	1	1	
kiinteistönhoitaja/laitosmies	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	
kiinteistönhoitaja/yleiset alueet	0,5	0,5	0,5	0,5	1,5	
siistijä	4	4	4	4	4	
rakennusmies	1	1	1	1	1	
puistotyöntekijä/työllistetty	2	2	2	2	1	
oppisopimus						
yhteensä	**11,8**	**11,8**	**11,8**	**11,8**	**11,8**	

Yleishallinto	2019	2020		2021	2022	2023
		KJ/KH				
kunnanjohtaja	1	1	1	1	1	
toimistosihteeri	1,8	1,8	1,8	1,6	1,6	
työllistetty/harjoittelija						
yhteensä	**2,8**	**2,8**	**2,8**	**2,6**	**2,6**	

Elinkeinotoimi	2019	2020		2021	2022	2023
		KJ/KH				
elinvoimakoordinaattori	1	1	1	1	1	
työnsuunnittelija	1	1	1	1	1	
työllistetyt, 85 % työaika	12	15,5	15,5	15,5	10	
yhteensä	**14**	**17,5**	**17,5**	**17,5**	**12**	

Kunnan henkilöstö yhteensä	61,47	67,02	67,02	66,43	62,43	

4 Kuntastrategia talousarvion tavoitteenasettelun perustana

4.1 Strategiasta tavoitteisiin

Enonkosken kunnan ja kuntayhteisön toimintaa sekä keskeisiä valintoja ohjaavat seuraavat arvot:

ANNA IDEOITA

- ***Osallistuva ideointikulttuuri kuntalaisille, henkilökunnalle ja luottamushenkilöille.***
- ***Ideoiden vastaanottamisen taidot.***
- ***Ideoiden käsittelyn ja läpiviennin vahvistaminen.***

TEE YHTEISTYÖTÄ

- ***Asiakkaan kanssa tehtävä yhteistyö.***
- ***Virkamiesten ja luottamushenkilöiden välinen yhteistyö.***
- ***Julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin välinen yhteistyö.***
- ***Verkostoituva elinkeinoyhteistyö.***

OLE LUOTETTAVA

- ***Avoimuus ja ajoissa aloittaminen.***
- ***Lupausten pitäminen.***
- ***Päätöksiin sitoutuminen.***
- ***Turvallisuuden vaaliminen.***
- ***Taloudellinen luotettavuus.***

Ota ideoita vastaan Asetu toisen asemaan Rakenna, älä hajota. Puhu selän takana hyvää!

Enonkosken kunnan toiminnan ohjaaminen ja johtaminen perustuu kuntastrategiaan, jonka kunnanvaltuusto on hyväksynyt kokouksessaan 13.2.2018.

Strategian painopisteet ovat Hyvinvointi (toimeliaat asukkaat) ja Elinvoima (eläväinen kunta).

Strategisia päämääriä ovat:

Enonkosken elinvoima perustuu hyvinvoiviin kuntalaisiin ja sitä kehitetään kuntalaisten ja yritysten toimintaedellytyksiin panostamalla.

Enonkoskelaisille kehitämme uusia toimintatapoja ja -mahdollisuuksia omatoimisuuden ja aktiivisuuden lisäämiseksi.

Enonkoskea kehitämme turvallisena, rauhallisena ja viihtyisänä ympäristönä asukkaiden ja vapaa-ajan viettäjien iloksi ja lisäämiseksi.

Enonkoski hyödyntää kaikessa tekemisessään paikkakunnan rauhallisuutta, turvallisuutta, ainutlaatuista luontoa sekä liikuntamahdollisuuksia ja tuo tekemisensä ja vahvuutensa muidenkin nähtäväksi ja kuultavaksi.

Kunnan hallintokunnat määrittelevät vuosittain oman hallinnonalansa ja palveluidensa osalta painopistealueensa ja tavoitteensa. Tämä tapahtuu kuntastrategian, sen toimeenpanosuunnitelman ja hyvinvointisuunnitelman pohjalta.

4.2 Strategiasta johdetut tavoitteet vuodelle 2022

Kunnan kriittinen menestystekijä	Tavoitetaso, toimenpide ja mittari
Elinvoimainen kunta ja hyvinvoivat kuntalaiset.	Kuntatalous on tasapainossa. Kuntatalouden aktiivinen seuranta ja reagointi muutoksiin. Kuntatalouden toteuma. Kuntastrategia ohjaa kunnan toimintaa ja uusi kuntastrategia 2022–2025 on tunnettu. Johtoryhmä valmistelee uuden strategian toimeenpano-ohjelman kevään 2022 aikana, osallistetaan eri tahot valmistelutyöhön. Uusi strategia tehdään tunnetuksi luottamushenkilöille, henkilöstölle, kuntalaisille, yhteistyötahoille ja kaikille muille asiasta kiinnostuneille eri tilaisuuksissa ja tapahtumissa. Kunnan henkilöstö on osaavaa, motivoitunutta ja hyvinvoivaa. Henkilöstön täydennyskoulutuspäivät, työhyvinvointikysely, terveysperusteiset poissaolot, kehityskeskustelut.
Yritysten hyvät toimintaedellytykset	Kunnan ja paikallisten yritysten ja yhdistysten kanssa tehtävä yhteistyö on toimivaa. Säännölliset yritys- ja yhdistystapaamiset.
Uudet toimintatavat ja mahdollisuudet, omatoimisuus ja aktiivisuus	Työelämäpalveluissa toimivat tahot (kunnan oma työelämäpalvelut, Kela, TYP, TE-toimisto, sote-palvelut) vastaavat asiakkaiden ja kunnan tarpeita ja tekevät tiivistä yhteistyötä. Säännölliset yhteistyötapaamiset em. tahojen kesken. Kunnan TMT-maksuosuus vähenee 10 %. Työttömien työnhakijoiden osuus % työvoimasta, tavoite alle 10 %.
Turvallinen, rauhallinen, viihtyisä ympäristö kuntalaisille ja vapaa-ajan asukkaille	Enonkoski on tunnettu yhteisöllisyydestä ja tapahtumistaan. Kylien turvallisuustapahtumat. Aktiivinen tonttimyynti tai -vuokraus Yhteisöavustustaso.
Vahvuutena luonto ja liikuntamahdollisuudet	Enonkoski on veto- ja pitovoimainen kunta, joka on tunnettu aktiivisuudestaan ja turvallisuudestaan kuntalaisille ja vapaa-ajanasukkaille sekä vierailijoille. Väestömäärä ja nettomuutto.

4.3 Konserniyhteisöille asetettavat tavoitteet vuodelle 2022

Kuntalain 13 §:ssä on määritelty valtuuston konsernijohtamiseen liittyvät tehtävät. Säännöksen mukaisesti valtuuston tulee päättää kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista. Konsernin toimintaa ohjaa Enonkosken kunnan omistajapoliittisten linjausten ohella Enonkosken kunnan konserniohje.

Valtuusto voi asettaa tavoitteita ja määritellä tytäryhteisöjen toiminnan ohjausta ja valvontaa koskevia periaatteita kunnan konsernijohdolle. Valtuusto voi lisäksi asettaa tavoitteita, jotka ohjaavat kunnan edustajia tytäryhteisön toimielimissä. Valtuusto voi ohjata asettamillaan tavoitteilla myös tytäryhteisöjä niiden omassa tavoitteenasettelussa.

Keskeisen osan konsernista muodostaa Enonkosken Vuokratalot Oy. Tämän lisäksi kunta omistaa 34,64 % asunto-osakeyhtiö Enonkosken Rinnetiestä ja 17,11 % asunto-osakeyhtiö Enonkosken Louhelantiestä. Kunnalla on myös omistusosuudet seuraavissa kuntayhtymissä: Etelä-Savon maakuntaliitto, Itä-Savon koulutuskuntayhtymä, Itä-Savon sairaanhoitopiiri ja Vaalijalan kuntayhtymä.

Talousarvio 2022

Konsernia ja konserniyhteisöjä koskevat tavoitteet

Talous

Päämäärä: Kuntakonsernin talous on tasapainossa

Taloussuunnitelmakauden tavoitteet:
1.1 Kunnan toimintakate ei heikkene vuoden 2020 tasosta.
1.2 Kunnan velkataso on kohtuullinen ja asukaskohtainen lainamäärä konsernilainojen osalta ei ylitä 1 500 euroa/asukas.
1.3 Kuntakonsernin toiminnan ja talouden ohjaus ja hallinta on tehokasta.

Konsernijohdolle ja kunnan edustajille asetetut tavoitteet

	TP 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Konsernin vuosikate poistoista, %	241,2 %	100 % + korvaus-investoinnit	100 % + korvaus-investoinnit	100 % + korvaus-investoinnit
Konsernin omavaraisuusaste, %	75,7 %	70 %	70 %	70 %
Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus, %	17,5 %	< 30 %	< 30 %	< 30 %
Tytäryhteisöjen on raportoitava kunnanhallitukselle kertaa/vuosi	3	3	3	3

Enonkosken Vuokratalot Oy

Toiminnan painopistealueet

1. Asuntojen käyttöasteen nostaminen ja pitäminen riittävällä ja taloudellisesti kestävällä tasolla
2. Vuokra-asuntojen määrän sopeuttaminen kysyntään
3. Omistajaohjauksen ja yhteistyön kehittäminen kuntaorganisaation kanssa.

Kriittinen menestystekijä	Tavoite 2022	Mittari/Tavoitetaso
Vakaa kuntatalous	Päätökset vuokra-asuntokannan sopeuttamiseksi kysyntää vastaavaksi (purku, myynti) on tehty.	Suunnitelmakauden aikana (2020–2022) tyhjiä asuntoja 5–10 koko asuntokannasta.
	Vuokrataloyhtiön (kiinteistöosakeyhtiö) asunnot asumiskelpoisia.	Kuntoarvio, pitkän aikavälin kunnossapitosuunnitelma, pelastussuunnitelma sekä näiden mukaiset toimet.
	Asuntojen käyttöasteen nostaminen.	Käyttöasteen nostaminen vuoden 2020 tilinpäätöksestä.
	Vuokrataloyhtiö raportoi kolme kertaa vuodessa (huhti- ja elokuussa sekä joulukuussa tilinpäätöksenä) kirjallisesti yhtiön talouden tilasta ja asuntojen käyttöasteesta.	Raportit toimitetaan keskustoimistoon käsiteltäviksi kunnan huhtikuun lopun ja elokuun lopun talousarvion toteumien sekä tilinpäätöksen yhteydessä.
Joustava ja nopea palvelujen saanti	Palvelut asiakkaalle tavoiteajassa ja säännösten edellyttämällä tavalla.	Asuntohakemuksen käsittely välittömästi tai enintään kolmen viikon kuluessa.

5 Käyttötalousosa

Kunnanhallitus

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma

Kirjanpidossa kokonaisuus yleishallinto sisältää erillisinä vastuualueina yleishallinto 1300, maankäytön hallinta 1800, elinvoiman edistäminen ja työllisyyden hoito 1900, terveystoimi 2000 ja sosiaalitoimen ostopalvelut 2100.

Omana erillisenä vastuualueenaan on näiden lisäksi tarkastustoimi 1200.

Maankäytön hallinta (1800) ei ole valtuuston nähden sitova, vaan tavoitteellinen määräraha.

Taloussuunnitelma 2022–2024

Toimintaympäristön muutos

Suomessa on koronapandemia vaikuttanut valtion sekä kuntien toimintaan kevättalvesta 2020 lähtien ja koronatilanteen jatkuminen tuo edelleen epävarmuutta kuntatalouden näkymiin. Valtio on luvannut vielä vuonna 2021 korvata kunnille koronan aiheuttamia kustannuksia, mutta valtion tukitoimien poistuessa kuntatalouden arvioidaan heikentyvän vuonna 2022.

Kunnille tulevat lähivuodet tulevat olemaan muutenkin merkittäviä, sillä vuonna 2023 sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut sekä pelastustoimi siirtyvät hyvinvointialueille. Vuonna 2024 puolestaan TE-palvelut siirtyvät kuntien vastuulle, jossa tavoitteena on saada 7 000–10 000 lisätyöllistä. Valmistelussa tavoitteena on, että kunnan vastuuta työttömyysturvan perusosan kustannuksista laajennetaan.

Kuntatalouden suurin ongelma on ollut jo pitkään tulo- ja menokehityksen rakenteellinen epäsuhta. Sote-uudistuksen myötä kuntien menopaineet helpottuvat, kun väestön ikääntymisestä aiheutuvat menot siirtyvät kunnilta hyvinvointialueille. Toisaalta väestön ikääntyminen tuo haasteita kunnille verotulojen kasvun hidastumisena.

Enonkosken kunnan väestömäärän väheneminen ja vanheneminen tuo kunnalle suurimmat tulevaisuuden haasteet. Sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuspaineet vielä vuonna 2022 sekä verotulojen heikko kehitys ovat kunnan merkittävimmät epävarmuustekijät talouden näkökulmasta.

Enonkosken kunta on ottanut työelämäpalvelut kunnan hoidettavaksi vuoden 2019 alusta. Työelämäpalveluihin on luotu malli, jota on edelleen perusteltua kehittää niin, että se vastaisi nykyistä paremmin työelämäpalveluiden asiakkaiden tarpeita ja samalla kunnalla on tavoitteena työmarkkinatuen kuntaosuusmaksun väheneminen.

Kunnan markkinointia ja viestintää on kehitetty viimeisten vuosien aikana ja tulevan vuoden tavoitteena on mm. kuntamarkkinoinnin kehittäminen sekä uusien asukkaiden saaminen kuntaan asumaan. Viestintä ja markkinointi tapahtuu yhä enemmän sähköisesti – erityisesti painopiste on sosiaalisen mediassa. Erityisesti viestitään ja markkinointiin on perusteltua panostaa kunnan 140-vuotis juhlavuonna.

Talous

Enonkosken kunnanvaltuuston 16.11.2021 vahvistamilla veroprosenteilla Enonkosken kunnan kunnallisverotulojen ennakoidaan vuonna 2022 laskevan noin 1 % vuoden 2021 kunnan oman talousarvion ennustetusta tasosta (3 615 000 euroa → 3 580 000) eli 35 000 euroa. Vastaavasti yhteisöveron ennustetaan laskevan vuoden 2021 talousarvion ennusteesta noin 14,4 % (804 000 euroa → 688 000 euroa) eli 116 000 euroa vähemmän. Kiinteistöveron osalta ennakoidaan verotulokertymän olevan vuonna 2022 noin 524 000 euroa, eli lähes sama kuin kunnan oma vuoden 2021 talousarvion ennuste. Kokonaismuutos verotulojen osalta on noin 3,25 % (161 000 euroa) pienempi vuonna 2022 verrattuna vuoden 2021 talousarvion ennusteeseen (4 953 000 euroa → 4 792 000 euroa).

Vuonna 2022 Enonkosken kunnan peruspalvelujen valtionosuus ennakkotiedon (5.10.21) mukaan on 5 391 419 euroa, josta verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus on 1 148 093 euroa ja muiden opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet (v. 2021) ovat -344 100 euroa eli valtionosuudet yhteensä ovat 5 047 319 euroa. Vuonna 2022 veromenetysten kompensaation ennuste on 967 486 euroa. Valtionosuudet ja veromenetysten kompensaatiot ovat ennusteen mukaan yhteensä 6 014 805 euroa

Vuoden 2022 talousarviossa vuosikate on 713 897 euroa, joka kattaa suunnitelmanmukaiset poistot 565 120 euroa.

Sitovat tavoitteet

Sitovat tavoitteet ovat vastuualuekohtaisia.

	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Toimintakate	-6 876 260	-7 418 221	-7 440 298
Asukkaita	1 367	1 373	1 374
€/asukas	5 030	5 403	5 415

130 KUNNANHALLITUS	TP 2020	TA 2021	LTK 2022
Tuloarviot ja määrärahat			
Toimintatulot	287 290	261 600	385 100
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
Toimintamenot	-7 163 550	-7 679 821	-7 825 398
Toimintakate (Netto)	**-6 876 260**	**-7 418 221**	**-7 440 298**
Laskennalliset kustannukset			
Poistot ja arvonalentumiset	-16 134	-10 000	-25 790
Tehtävän kokonaiskustannukset	**-7 179 684**	**-7 689 821**	**-7 851 188**

Toimielin	**10 Konsernihallinto**
Tulosalue	120 Tarkastuslautakunta
Vastuualue	1201 Tarkastustoimi

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma

Tarkastuslautakunnan on valmisteltava muun muassa valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Lisäksi lautakunnan on muun muassa huolehdittava kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta sekä valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Tehtävä on jaettu selkeästi kahtia: tehtävien hoitamiseen ja tavoitteiden saavuttamiseen liittyvästä tarkoituksenmukaisuusarvioinnista vastaa tarkastuslautakunta ja varsinaisesta tilintarkastuksesta ammattitilintarkastaja.

Tarkastustoimen tavoitteena on toimintojen tuloksellisuuden sekä kunnan toiminnan laillisuuden ja julkisen luotettavuuden edistäminen. Tarkastuslautakunta kehittää yhteistyössä hallintokuntien kanssa tavoitteiden asettamista ja niiden toteutumisen arviointia.

Sitovat tavoitteet

Tarkastuslautakunta seuraa ja arvioi valtuuston asettamien strategisten päämäärien toteutumista sekä arvioi valtuuston vuosittain asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista.

Tarkastuslautakunta kutsuu kokouksiin kuultavaksi vähintään kolme asiantuntijaa tai viranhaltijaa.

Tarkastuslautakunta vie sidonnaisuusilmoitukset tiedoksi valtuustolle vähintään kerran vuodessa.

1201 TARKASTUSTOIMI	TP 2020	TA 2021	LTK 2022
Tuloarviot ja määrärahat			
Toimintatulot	0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
Toimintamenot	-17 374	-19 926	-20 429
Toimintakate (Netto)	**-17 374**	**-19 926**	**-20 429**
Laskennalliset kustannukset			
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	**-17 374**	**-19 926**	**-20 429**

Toimielin	**10 Konsernihallinto**
Tulosalue	130 Kunnanhallitus
Vastuualue	1300 Yleishallinto
Vastuuhenkilö	Kunnanjohtaja

Tähän vastuualueeseen kuuluvat kustannuspaikat: 1301 Vaalit, 1310 Kunnanvaltuusto, 1320 Kunnanhallitus, 1340 Keskustoimisto ja 1350 Muu yleishallinto

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma:

Kunnanvaltuusto on kunnan ylintä päätösvaltaa käyttävä luottamuselin, joka vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta. Valtuusto päättää mm. kuntastrategiasta, hallintosäännöstä, talousarvioista ja taloussuunnitelmasta, tilinpäätöksestä, varallisuuden hoidosta ja sijoitustoiminnan perusteista jne. Valtuustolle kuuluu myös edistää kuntalaisten suoraa osallistumista kunnan toimintaan ja päätöksentekoon

Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta, valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta, kunnan henkilöstöpolitiikasta, kunnan toiminnan yhteensovittamisesta, toiminnan omistajaohjauksesta. Kunnanhallitus huolehtii kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä valvoo kunnan etua ja edustaa kuntaa työnantajana.

Keskustoimisto luo edellytykset kunnan ylimmän luottamushenkilö- ja viranhaltijajohdon sekä kunnan koko organisaation tulokselliselle työskentelylle, vastaa keskitetyistä hallintopalveluista sekä edistää kunnan toiminta-ajatuksen ja vastuualueiden valitsemien kehittämistavoitteiden toteutumista. Muu yleishallinto käsittää Savonlinnan kaupungin hankintatoimen, Etelä-Savon maakuntaliiton, Savonlinnan kesäyliopiston, Suomen Kuntaliiton, KT Kuntatyönantajat, eri yhdistysten jäsenyydet, vanhus- ja vammaisneuvoston, tyky-toiminnan, ammattiyhdistys- ja työsuojelutoiminnan, yhteisöavustukset, lapsiperheiden tukemisen ja kunnan osuuden verotuskustannuksiin.

Sarastia Oy vastaa kunnan talous- ja henkilöstöhallinnon palveluista. ICT-palvelut ja -tuen tuottaa Wintunix Oy ja tietosuojavastaavan palvelut tuottaa Savonlinnan kaupunki.

Sitovat tavoitteet:

Strateginen linjaus/tavoite	**Toiminnallinen tavoite v. 2022**	**Mittari ja tavoitetaso**	**Toimenpide**
Elinvoimainen kunta ja hyvinvoivat kuntalaiset, yritysten hyvät toimintaedellytykset.	Tasapainoinen kuntatalous.	Talousarvio ja toteutuminen 2022, tilinpäätös tasapainossa.	Talouden seuranta johtoryhmässä, hallintokunnissa ja kirjalliset raportit toimielimien kokouksissa.
	Kuntastrategia ohjaa kunnan toimintaa.	Kuntastrategian arviointi kerran vuodessa tilinpäätöksen yhteydessä. Uuden kuntastrategian 2022–2025 toimeenpano-suunnitelma valmiina kesään 2022 mennessä.	Kuntastrategian toteutumisen arviointi lautakunnissa ja kunnanvaltuustossa. Uuden kuntastrategian 2022–2025 toimeenpanosuunnitelma laaditaan johtoryhmässä.

Strateginen linjaus/tavoite	Toiminnallinen tavoite v. 2022	Mittari ja tavoitetaso	Toimenpide
Elinvoimainen kunta ja hyvinvoivat kuntalaiset, yritysten hyvät toimintaedellytykset.	Kunnan työnantajakuva on myönteinen. Työntekijöiden hyvinvointiin ja osaamisen kehittämiseen sekä vastuullisen toimintakulttuurin rakentamiseen on panostettu.	Täydennyskoulutuspäivien lukumäärä työtehtävien mukaan vähintään 1–2 päivää/työntekijä. TYKY-toimintaan osallistuneiden lukumäärä, vähintään 45 työntekijää osallistuu aktiivisesti tyky-toimintaan. Terveysperusteisten poissaolojen lukumäärä enintään 13 kalenteripäivää/ henkilötyövuosi. Työhyvinvointikysely tulokset pysyvät ennallaan tai paranevat. Kehityskeskustelut kerran vuodessa.	Henkilöstön osaamista vahvistetaan ammatillisella täydennyskoulutuksella. Henkilöstön työhyvinvointia tuetaan aktiivisella työkykytoiminnalla ja varhaisen välittämisen mallilla yhteistyössä työterveyshuollon kanssa. Henkilöstön työhyvinvointikysely keväällä 2022. Kehityskeskustelut.
Uudet toimintatavat ja mahdollisuudet, omatoimisuus ja aktiivisuus	Enonkosken kuntakuva on myönteinen. Osallisuuden ja lähidemokratian vahvistaminen. Avoin päätöksenteko. Uuden asianhallintajärjestelmän täysipainoinen hyödyntäminen. Tietoturva ja tietosuoja vastaavat lainsäädännön vaatimuksia.	Vähintään yksi kuntalaiskysely tai tarpeen mukaan. Kuntalaisaloitteiden lukumäärä, vähintään 3 kpl kuntalaisaloitteita on tehty ja käsitelty. Julkaistujen kunta/ mediatiedotteiden lukumäärä, tarpeen mukaan. Uusi asianhallinta-järjestelmä on aktiivisessa käytössä käytössä kaikilla hallintokunnilla. Kunnan tiedonhallinta-suunnitelma on hyväksytty tiedonhallintalain vaatimuksen mukaisesti. Tietoturvapoikkeamia ei ole, osallistuminen TAISTO2022- tai muuhun digitaalisen turvallisuuden harjoitukseen.	Kuntalaiskysely ajankohtaisesta teemasta. Kuntalaisia ohjataataan käyttämään kuntalaisaloite.fi-palvelua. Kuntalaisille ja medialle tiedotetaan kunnan toimintaan liittyvistä ajankohtaisista asioista. Uutta asianhallintajärjestelmää hyödynnetään tehokkaasti. Tiedonhallintasuunnitelma. Yhteistyö tietosuojavastaavan kanssa on aktiivista ja henkilöstön sekä luottamushenkilöiden. tietoturvaan ja tietosuojaan liittyvää osaamista vahvistetaan esim. informoinnilla ja tarvittaessa koulutuksella.
Turvallinen, rauhallinen, viihtyisä ympäristö kuntalaisille ja vapaa-ajan asukkaille.	Lapsiperheille on tarjolla hyvinvointia edistäviä palveluja toimintaympäristö. Lapsiperheiden yhteisöllisyyden vahvistuminen.	Lapsiperheille järjestettävien tapahtumien ja kävijöiden lukumäärä/vuosi, vähintään 20 tapahtumaa/ 350 osallistujaa. Rotinarahaperheiden lukumäärä, vähintään 8 perhettä.	Lapsiperheille järjestetään monipuolisia tapahtumia. Rotinaraha.

Henkilöstö	TP 2020	TA 2021	TA 2022
• kunnanjohtaja	1	1	1
• toimistosihteeri	1,8	1,6	1,6

1300 YLEISHALLINTO	TP 2020	TA 2021	LTK 2022
Tuloarviot ja määrärahat			
Toimintatulot	51 795	5 100	1 600
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
Toimintamenot	-437 215	-539 274	-609 618
Toimintakate (Netto)	**-385 421**	**-534 174**	**-608 018**
Laskennalliset kustannukset			
Poistot ja arvonalentumiset	-16 134	-10 000	-25 790
Tehtävän kokonaiskustannukset	**-453 350**	**-549 274**	**-635 408**

Toimielin **10 Konsernihallinto**

Tulosalue 130 Kunnanhallitus
Vastuualue 1800 Maankäytön hallinta
Vastuuhenkilö Kunnanjohtaja

Tähän vastuualueeseen kuuluvat kustannuspaikat: 1800 Maaomaisuuden hallinta ja 1810 Maankäytön suunnittelu

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma:

Toiminnan tarkoituksena on pitää kunnan metsät (950,6 ha) kunnossa ja tuottaa toimintatuottoa kunnan tarpeisiin. Kunnanhallitus päättää metsän ja tonttien myynnistä. Tekninen toimi ylläpitää luetteloa vapaina olevista asuin- ja teollisuustonteista. Metsänhoitopalvelut hankitaan ostopalveluina metsänhoitoyhdistykseltä, joka huolehtii laadukkaasta metsänhoidosta kunnan tavoitteiden mukaisesti, ylläpitää metsätaloussuunnitelmaa sekä tekee vuosittain esityksen tehtävistä hakkuista ja hoitotöistä. Metsänhoitoyhdistys hoitaa puukauppojen kilpailutuksen ja toteuttaa hoitotyöt hoitosopimuksessa sovituilla hinnoilla. Tavoitteena on, että vuosittaiset hakkuumäärät vastaavat vuosittaista kasvua. Suunnitelman tavoitteena ovat kestävä puuntuotanto ja tasaiset hakkuutulot.

Toiminnan tavoitteet:

Huom. Tulosyksikön sitovuutta seurataan omana osastonaan, mutta se ei ole valtuustoon nähden sitova, vaan tavoitteellinen.

Strateginen linjaus/tavoite	Toiminnallinen tavoite v. 2022	Mittari ja tavoitetaso	Toimenpide
Elinvoimainen kunta ja hyvinvoivat kuntalaiset, yritysten hyvät toimintaedellytykset	Metsäomaisuuden ammattitaitoinen hoito ja hyödyntäminen.	Metsänmyyntitulot 300 000 euroa. Uusi metsätalous-suunnitelma käytössä vuodesta 2022 eteenpäin. Sovittujen metsäkauppojen loppuunsaattaminen.	Uuden metsätaloussuunnitelman mukaiset hoitotoimenpiteet. Metsäkaupat metsänhoitoyhdistyksen toimesta.
Turvallinen, rauhallinen, viihtyisä ympäristö kuntalaisille ja vapaa-ajan asukkaille	Aktiivinen asuin- ja teollisuustonttien myynti/vuokraaminen.	Myydyt/vuokratut tontit lukumäärä, tavoite kaksi kpl myytyjä tai vuokrattuja asuintontteja.	Kunta- ja tonttimarkkinointi.

1800 MAANKÄYTÖN HALLINTA	TP 2020	TA 2021	LTK 2022
Tuloarviot ja määrärahat			
Toimintatulot	138 385	154 500	304 500
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
Toimintamenot	-21 224	-67 324	-67 648
Toimintakate (Netto)	**117 161**	**87 176**	**236 852**
Laskennalliset kustannukset			
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	**-21 224**	**-67 324**	**-67 648**

Toimielin	**10 Konsernihallinto**
Tulosalue	130 Kunnanhallitus
Vastuualue	1900 Elinvoiman edistäminen ja työllisyyden hoito
Vastuuhenkilö	Kunnanjohtaja ja elinvoimakoordinaattori

Tähän vastuualueeseen kuuluvat kustannuspaikat: 1380 Kehitysprojektit, 1390 Elinkeino, markkinointi ja kehittäminen sekä 1900 Työllisyyden hoito

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma:

Elinvoiman edistämisen vastaa kunnan elinkeino- ja yrityspalveluista, elinkeinoelämän kehittämisestä ja tapahtumien koordinoinnista sekä edistää alueen saavutettavuutta, yritysten verkostoitumista, toimintaedellytyksiä ja yhteistyötä.

Työllisyyden hoito eli työelämäpalvelujen tehtävänä on edistää työtä hakevien henkilöiden työllistymistä, kuntoutusta ja aktivoimista henkilökohtaisen suunnitelman avulla. Tavoitteena on löytää pysyvä ja positiivinen ratkaisu joko työpaikan, työkokeilun, kuntouttavan työtoiminnan, koulutuksen tai muun säännöllisen toiminnan parissa. Työelämäpalvelut tarjoavat myös valmennusta työelämään henkilölle, joka toimii jo työelämässä ja etsii uutta suuntaa uralleen. Työelämäpalveluissa toimitaan verkostoissa, jossa mukana ovat mm. sosiaali-, terveys- ja kuntoutusalan ammattilaiset, TE-palvelut, Kela ja työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu (TYP).

Vastuualue sisältää myös Savonlinnan kaupungin maaseututoimen ostopalvelut, Itä-Savon Uusyrityskeskuksen palvelut (aloittavan yrityksen neuvontapalvelut), Piällysmies ry:n kuntaosuuden, yhteisöjen kanssa tehdyt sopimukset tapahtumista sekä yhteisöjen tapahtuma-avustukset.

Sitovat tavoitteet:

Strateginen linjaus/tavoite	Toiminnallinen tavoite v. 2022	Mittari ja tavoitetaso	Toimenpide
Elinvoimainen kunta ja hyvinvoivat kuntalaiset, yritysten hyvät toimintaedellytykset	Toimiva yhteistyö kunnan ja paikallisten yritysten ja yhdistysten kanssa. Kunnan tukemat tapahtumat ovat vaikuttavia.	Yritystapaamisten ja niihin osallistuneiden lukumäärä/vuosi, vähintään kerran vuodessa ja 10 yritystä osallistuu. Yhdistystapaamisten/-koulutusten ja niihin	Yrittäjien tapaaminen yhteistyössä Itä-Savon Uusyrityskeskuksen kanssa. Yhdistystapaaminen tai koulutus yhteistyössä esim.

		osallistuneiden lkm/vuosi, vähintään yksi tapahtuma johon osallistuu 20 yrittäjää. Kunnan tukemien tapahtumien vaikuttavuusarviointikeskustelu toteutuu isompien tapahtumajärjestäjien kanssa.	Piällysmiehen tai Järjestötalo Kolomosen kanssa. Kunnan tukemien tapahtumien järjestäjiltä ja tapahtumiin osallistuneilta kerätään palaute.
Uudet toimintatavat ja mahdollisuudet, omatoimisuus ja aktiivisuus	Työelämäpalveluiden toimintamalli aktiivisessa käytössä, jossa toimijoiden rooli sekä vastuut ovat selkeät ja asiakkaan osallisuus ja aktiivisuus ovat vahvoja. PATE-toiminta vastaa asiakkaiden ja kunnan tarpeita.	Työttömien työnhakijoiden osuus % työvoimasta, alle 10 %. Alle 25 v. työttömiä alle 5 henkilöä ja pitkäaikaistyöttömiä alle 20 henkilöä. TMT-maksuosuus pienenee10 % v. 2021 tasosta. Kuntouttavassa työtoiminnassa on vähintään 12 asiakasta/vuosi. Osallistuminen vähintään yhteen työelämäpalveluiden kehittämishankkeeseen.	Työelämäpalveluissa toimivien tahojen yhteiset kehittämistapaamiset. Asiakaslähtöinen toimintamalli työelämä-palveluissa ja Patella. Kuntouttava työtoiminnan sisällön kehittäminen. Hankeyhteistyö esim. TE-toimiston kanssa.

Strateginen linjaus/tavoite	**Toiminnallinen tavoite v. 2022**	**Mittari ja tavoitetaso**	**Toimenpide**
Turvallinen, rauhallinen, viihtyisä ympäristö kuntalaisille ja vapaa-ajan asukkaille	Enonkoski on tunnettu yhteisöllisyydestä ja tapahtumistaan. Yhteisöavustusten jakoperusteet kannustavat aktivoimaan kuntalaisia toimintaan mukaan ja toiminta vahvistaa kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia.	Kylien turvallisuustapahtuma järjestetään jokaisella kylällä ja jokaiseen tapahtumaan osallistuu vähintään 10 kyläläistä. Yhteisöavustusten hakemusmäärä vähintään sama tai nousee (vrt. vuoteen 2021).	Kylien turvallisuustapahtumat. Informoidaan yhteisöavustuskriteereistä järjestöjä ja yhdistyksiä.
Vahvuutena luonto ja liikuntamahdollisuudet	Enonkoski on aktiivinen, ja turvallinen matkailu-, mökki- ja liikuntakunta. Enonkosken kunta tulee tunnetuksi 140 v. juhlavuotena.	Kunnan kotisivuilla on käytössä kieliversio ja kotisivujen matkailijoilla osiolla uusi ilme. Some-kanavien seuraajamäärä lisääntyy 10 %. 140-vuotisjuhlavuoden tapahtumia järjestetään vähintään 12 kpl vuoden aikana.	Kotisivujen ja somen kehittäminen ja vahvistaminen viestintäyhteistyöllä. Some-kanavien aktiivinen markkinointi. 140 v. juhlavuoden tapahtumakalenteri, jonka rakentamiseen osallistuvat eri tahot yhteistyössä kunnan kanssa.

Henkilöstö	**TP 2020**	**TA 2021**	**TA 2022**
• elinvoimakoordinaattori	1	1	1
• työnsuunnittelija	1 (ma)	1	1

1900 ELINVOIMAN EDIST.JA TYÖLL.HOIT	TP 2020	TA 2021	LTK 2022
Tuloarviot ja määrärahat			
Toimintatulot	18 500	45 000	29 000
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
Toimintamenot	-326 761	-436 339	-505 604
Toimintakate (Netto)	**-308 261**	**-391 339**	**-476 604**
Laskennalliset kustannukset			
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	**-326 761**	**-436 339**	**-505 604**

Toimielin	**10 Konsernihallinto**
Tulosalue	130 Kunnanhallitus
Vastuualue	2000 Terveystoimi
Vastuuhenkilö	Kunnanjohtaja

Tähän vastuualueeseen kuuluvat kustannuspaikat: 2010 Perusterveydenhuolto ja 2020 Erikoissairaanhoito. Toimintoja ovat Perusterveydenhuollon avohoito, Suun terveydenhuolto, Perusterveydenhuollon vuodeosastohoito ja Ympäristöterveydenhuolto (eläinlääkintä ja terveysvalvonta).

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma:

Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä tuottaa ostopalveluna kuntalaisten tarvitsemat perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja ympäristöterveydenhuollon palvelut kiireellisen ja kiireettömän prosessien mukaisesti. Näissä prosesseissa tavoitteena on nopea hoidon tarpeen arviointi, hoidon ja diagnostiikan viiveetön aloittaminen sekä hoitoprosessin jatkuminen ilman tarpeetonta odotusta. Tavoitteena on, että terveydenhuollon palvelut ovat laadukkaita ja turvallisia.

Vuoden 2022 osalta merkittävimmät muutokset liittyvät tulevan Etelä-Savon hyvinvointialueen rakentamiseen ja alueen kahden sairaalan mallin rahoitukseen.

Sitovat tavoitteet:

Strateginen linjaus/tavoite	Toiminnallinen tavoite v. 2022	Mittari ja tavoitetaso	Toimenpide
Elinvoimainen kunta ja hyvinvoivat kuntalaiset	Palvelut vastaavat kuntalaisten tarpeita ja palvelut tuotetaan palvelukortin mukaisesti vaikuttavasti, laadukkaasti ja kustannustehokkaasti.	Sosterin kiireellisen ja kiireettömän prosessin mittarit huomioiden kuntakortin sisältö/tavoitteet. Mittarit Sosterista suoritteet/hoitopäivät/odotusajat/ käyntimäärät/asiakastyytyväisyys jne. seuranta. Talousarvio ja toteutuminen 2022, tilinpäätös tasapainossa.	Tiivis yhteistyö Sosterin ja kunnan välillä. Sosterin suoritteiden ym. ja talouden toteuman ja seuranta.
Uudet toimintatavat ja mahdollisuudet,	Uusi hyvinvointialue on tunnettu kuntalaisten keskuudessa.	Kuntalaisille järjestetään vähintään yksi informaatiotilaisuus uudesta	Kunta osallistuu aktiivisesti hyvinvointialueen valmistelutyöhön

omatoimisuus ja aktiivisuus	Palveluprosesseissa ennaltaehkäisevän työn rooli vahvistuu ja prosessit ovat sujuvia. Kunnan toiminta on ennakoivaa, vaikuttavaa ja ennaltaehkäisevää. Palveluilla edistämme asukkaiden toimintakykyä ja arjessa pärjäämistä sekä tuemme ja edistämme kuntalaisten omatoimisuutta ja vastuunottoa terveydestään ja hyvinvoinnistaan.	tulevasta hyvinvointialueesta yhteistyössä Sosterin kanssa. Kunnan hyvinvointia ja terveyttä edistävien tapahtuman/toimenpiteen lukumäärät ja osallistujat.	virallisissa valmistelutoimielimissä /foorumeissa. Sosterin ja kunnan välinen tiivis yhteistyö. Eri toimijoiden yhteistyötä vahvistetaan edelleen eri toimijoiden kanssa, mm. liikuntatoimen rooli kuntalaisten hyvinvoinnissa.

2000 TERVEYSTOIMI	TP 2020	TA 2021	LTK 2022
Tuloarviot ja määrärahat			
Toimintatulot	0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
Toimintamenot	-3 669 329	-3 696 593	-3 535 142
Toimintakate (Netto)	**-3 669 329**	**-3 696 593**	**-3 535 142**
Laskennalliset kustannukset			
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	**-3 669 329**	**-3 696 593**	**-3 535 142**

Toimielin **10 Konsernihallinto**
Tulosalue 130 Kunnanhallitus
Vastuualue 2100 Sosiaalitoimen ostopalvelut
Vastuuhenkilö Kunnanjohtaja

Tähän vastuualueeseen kuuluvat kustannuspaikat: 2100 Asumispalvelut, 2110 Perhetyö, 2120 Lastensuojelu, 2130 Vammaispalvelut ja 2140 Päihdehuolto. Toimintoja ovat Palveluasuminen, Kotihoito, Omaishoidontuki, Mielenterveyspalvelut, Toimeentulotuki ja Sosiaalityö, Erityispalvelut, Lastensuojelu (perhetyö), Sosiaalipäivystys, Kehitysvammahuolto, Vammaispalvelut, Henkilökohtainen apu ja Kuljetuspalvelut.

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma:

Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä tuottaa ostopalveluna kuntalaisten tarvitsemat vanhustenhuollon, sosiaalihuollon ja vammaispalvelut asumis- ja hoivapalvelujen prosessin mukaisesti. Tavoitteena on kuntalaisten nopea palvelutarpeen arviointiin ja tarvittaessa palvelujen piiriin pääsy, siten että kuntalainen voi asua turvallisesti ja toimintakykyisenä kotona mahdollisimman pitkään. Palveluilla tuetaan kuntalaisten omaa elämänhallintaa.

Sitovat tavoitteet:

Strateginen linjaus/tavoite	Toiminnallinen tavoite v. 2022	Mittari ja tavoitetaso	Toimenpide
Elinvoimainen kunta ja hyvinvoivat kuntalaiset	Palvelut vastaavat kuntalaisten tarpeita ja palvelut tuotetaan palvelukortin mukaisesti kustannustehokkaasti, laadukkaasti ja tuloksellisesti.	Sosterin asumis- ja hoivapalvelujen prosessin mittarit huomioiden kuntakortin sisältö/tavoitteet. Mittarit Sosterista suoritteet/hoitopäivät/odotusajat/ käyntimäärät/asiakastyytyväisyys jne. seuranta. Talousarvio ja toteutuminen 2022, tilinpäätös tasapainossa.	Tiivis yhteistyö Sosterin ja kunnan välillä. Sosterin suoritteiden ym. ja talouden toteuman ja seuranta.
Uudet toimintatavat ja mahdollisuudet, omatoimisuus ja aktiivisuus	Kunnan toiminta on ennakoivaa, vaikuttavaa ja ennaltaehkäisevää. Palveluilla edistämme asukkaiden toimintakykyä ja arjessa pärjäämistä sekä tuemme ja edistämme kuntalaisten omatoimisuutta ja vastuunottoa terveydestään ja hyvinvoinnistaan.	Kuntalaisille järjestetään vähintään yksi informaatiotilaisuus uudesta tulevasta hyvinvointialueesta yhteistyössä Sosterin kanssa.	Sosterin ja kunnan välinen tiivis yhteistyö. Eri toimijoiden yhteistyötä vahvistetaan edelleen eri toimijoiden kanssa, mm. liikuntatoimen rooli kuntalaisten hyvinvoinnissa.

2100 SOSIAALITOIMEN OSTOPALVELUT	TP 2020	TA 2021	LTK 2022
Tuloarviot ja määrärahat			
Toimintatulot	78 611	57 000	50 000
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
Toimintamenot	-2 709 020	-2 940 291	-3 107 386
Toimintakate (Netto)	**-2 630 410**	**-2 883 291**	**-3 057 386**
Laskennalliset kustannukset			
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	**-2 709 020**	**-2 940 291**	**-3 107 386**

Toimielin	Sivistyslautakunta
Vastuualue	3000 Sivistystoimen hallinto
Tulosyksikkö	sivistystoimen hallinto, joukkoliikenne
Vastuuhenkilö	Rehtori-sivistystoimenjohtaja

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma: Hallinto vastaa toimialan yhteisten asioiden hoidosta, tehtävien koordinoinnista ja lautakunnan työskentelyn sujuvuudesta. Hallinto ohjaa ja valvoo koulutuksen järjestämistä taloudellisesti sekä tarkoituksenmukaisesti lainsäädännön ja valtuuston määrittämissä puitteissa. Joukkoliikenne hoidetaan mahdollisimman taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti muita toimintoja palvellen. Toiminnan painopistealueet ovat sivistystoimen hallinto, joukkoliikenne, perusopetus, erityisopetus, esiopetus, iltapäivätoiminta, keittiö, muu koulutus, kirjasto ja lasten päivähoito.

Strateginen linjaus/tavoite	**Toiminnallinen tavoite v. 2022**	**Mittari ja tavoitetaso**	**Toimenpide**
Elinvoimainen kunta ja hyvinvoivat kuntalaiset	Arvioidaan asiointikuljetuksen jatko haja-asutusalueilta kirkonkylään	Koululaiskuljetusten yhteydessä asiointiliikennettä jatketaan, kutsutaksi-järjestelmää arvioidaan mm. tarpeen ja kuntalaisten tasapuolisen kohtelun kannalta. Linja-autovuorojen määrä nykyisellä tasolla	Asiointiliikenne yhdistetään koululaiskuljetuksiin mahdollisuuksien mukaan kaikilla koululaiskuljetusreiteillä. Lautakunta tekee päätöksen kutsutaksi-järjestelmän jatkosta viimeistään keväällä 2022. Linja-autovuorojen määrässä ollaan aktiivisia ELY:n suuntaan
Uudet toimintatavat ja mahdollisuudet, omatoimisuus ja aktiivisuus	Henkilökunta on oikein mitoitettu ja ammattitaitoaan ylläpitävä	vähintään 2 pvää/ hlö koulutusta	Osallistutaan tarvittaviin koulutuksiin, webinaareja hyödyntäen.
Turvallinen, rauhallinen ympäristö	Tulevien muutosten suunnittelu yhdessä ja asioiden hoitaminen sovitusti	henkilökunnan palaverit, kehityskeskustelu	kehityskeskustelu

Määrärahataulukko sitovalla tasolla:

3000 SIVISTYSTOIMEN HALLINTO	**TP 2020**	**TA 2021**	**LTK 2022**
Tuloarviot ja määrärahat			
Toimintatulot	1 194	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
Toimintamenot	-98 969	-100 068	-89 876
Toimintakate (Netto)	**-97 775**	**-100 068**	**-89 876**
Laskennalliset kustannukset			
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	**-98 969**	**-100 068**	**-89 876**

Henkilöstö	**TP 2020**	**TA2021**	**TA2022**
rehtori-sivistystoimenjohtaja	1	1	1
toimistosihteeri	1	1	1

Toimielin	Sivistyslautakunta
Vastuualue	3100 Peruskoulutus
Tulosyksikkö	Enonkosken koulu, erityisopetus, esiopetus, iltapäivätoiminta, keittiö
Vastuuhenkilö	Rehtori-sivistystoimenjohtaja

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma:

Enonkosken koulu on yhtenäiskoulu käsittäen luokat 0–9. Perusopetusta annetaan yleisopetuksena ja erityisenä tukena. Fyysisesti koulu sijaitsee kahdessa eri rakennuksessa samassa pihapiirissä. Iltapäivätoimintaa tarjotaan esiopetuksen tiloissa koulupäivien jälkeen.

Enonkosken koulu kannustaa oppimaan sekä kasvattaa aktiivisia yhteiskunnan jäseniä ammattiaan arvostavan henkilökunnan avulla. Oppilaat saavuttavat hyvät valmiudet jatko-opintoja ja ammatin valintaa varten. Koulun arvot kiteytyvät seuraaviin sanoihin: Turvallisuus, terveet elämäntavat, yhteisöllisyys, avoimuus, luotettavuus.

Strateginen linjaus/tavoite	**Toiminnallinen tavoite v. 2022**	**Mittari ja tavoitetaso**	**Toimenpide**
Elinvoimainen kunta ja hyvinvoivat kuntalaiset/ työntekijät	Yhteisöllinen koulu	-oppilaiden pitkäjänteisyyden ja ponnistelun kehittäminen -painopistealueena 2021-22 tutustutaan eri maihin, kieliin, kulttuureihin ja taiteisiin -kerho- ja iltapäivätoiminnan järjestäminen kaikenikäisille -oppilaiden poissaolojen seuraaminen -tarjotaan riittävästi erityistä ja tehostettua tukea -henkilöstö voi hyvin	-mm. huolellisen tekemisen painottaminen, lisätehtävät -yhteiset toimintapäivät sekä normaalien tuntien yhteydessä -iltapäivätoimintaa alakouluikäisille -vapaaehtoista kerhotoimintaa koulupäivän jälkeen vanhemmille oppilaille -käytössä "8-portainen" malli poissaoloihin puuttumisessa -varataan tunteja yksilölliseen tukeen -tuetaan työhyvinvointia (vastuussa erityisesti koulun kehittämisryhmä)
Uudet toimintatavat sekä omatoimisuus ja aktiivisuus	Oppiva koulu	-ajanmukaiset oppimateriaalit ja digitaaliset ratkaisut -hankerahoitusta käytössä vähintään 10 000 €/ vuosi -koulun kehittämisryhmä kokoontuu 2-4 kertaa kk:ssa -kehityskeskustelut henkilöstön kanssa -henkilöstön täydennyskoulutus 2 pvää/ hlö -oppilaskunta kokoontuu kerran kuukaudessa -huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö on kattavaa	-oppimateriaaleja monipuolistetaan mm. digitaalisilla materiaaleilla -seurataan aktiivisesti hankehakuja -koulun kehittämisryhmä toimii aktiivisesti -kehityskeskustelut tammi-maaliskuussa vuosittain -kannustetaan henkilöstöä osallistumaan koulutuksiin -oppilaskunnan ehdotuksia toteutetaan mahd. mukaan -Wilma pääasiallisena yhteydenpitokanavana, järjestetään syksyllä koko koulun ja luokkien vanhempainillat, pidetään kaksi la-työpäivää
Turvallinen ja rauhallinen ympäristö	Turvallinen ja terveellinen koulu	-opetusryhmien koko n. 15 oppilasta/ ryhmä -koulukiusaamiseen ja epäasialliseen käyttäytymiseen puuttuminen sovittujen toimintamallien mukaan -koulun tiimien avulla kollegiaalista tukea ja asioiden eteenpäin tekemistä -oppilashuoltoryhmä kokoontuu 2 viikon välein	-jatketaan syksyllä 2022 yhden määräaikaisen luokanopettajan palkkaamista -tehdään oppilaille kaksi kertaa vuodessa kiusaamiskysely sekä edetään toimintamallien mukaan -Koulun tiimit kokoontuvat 1-3 kertaa kuukaudessa -ryhmään tuodaan huolta aiheuttavat tapaukset

Määrärahataulukko sitovalla tasolla:

3100 PERUSKOULUTUS	TP 2020	TA 2021	LTK 2022
Tuloarviot ja määrärahat			
Toimintatulot	437 455	432 392	490 664
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
Toimintamenot	-1 679 419	-1 841 926	-1 932 112
Toimintakate (Netto)	**-1 241 964**	**-1 409 534**	**-1 441 448**
Laskennalliset kustannukset			
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	**-1 679 419**	**-1 841 926**	**-1 932 112**

Oppilasmäärä 20.9. tilastointipäivänä	143	144	149
Toimintakate / oppilasmäärällä	8685,07 €	9965,02 €	9674,15 €

Henkilöstö	**TP 2020**	**TA 2021**	**TA 2022**
rehtori-sivistystoimenjohtaja	1	1	1
luokanopettaja	6+1 ma	6 +1 ma	6 +1 ma
lehtori	4(joista 2 ma)	4	4
erityisopettaja	1	1	1
koulunkäynnin ohjaaja	4 (joista 2 ma)	4 (2 ma)	4 (joista 1 ma)
koulunkäyntiavustaja		1	2
ruokapalveluvastaava	1 (50 %)	1 (50 %)	1 (60 %)
ruokapalvelutyöntekijä	2 (yksi 25 %)	2 (yksi 25 ja 50 %)	
			1 (50 %)
ravitsemistyöntekijä	1	1	1

Toimielin	Sivistyslautakunta
Vastuualue	3200 Muu koulutus
Tulosyksikkö	Kansalaisopisto, musiikkiopisto
Vastuuhenkilö	Rehtori-sivistystoimenjohtaja

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma:

Muu koulutus luo kunnan asukkaille mahdollisuuksia itsensä kehittämiseen kansalaisopiston ja musiikkiopiston opinto- ja harrastustoimintaan osallistumisen muodossa.
Linnalan opisto antaa kurssitarjonnallaan monenlaisia mahdollisuuksia eritasoiseen opiskeluun ja harrastamiseen. Tämän lisäksi järjestetään erilaisia projekteja ja hankkeita. Linnala tarjoaa koulutusta ja yleissivistystä, mahdollisuuksia harrastamiseen, kohtaamiseen ja virkistäytymiseen. Toiminnallaan se pyrkii myös ehkäisemään yhteiskunnallista syrjäytymistä.

Musiikkiopisto toiminta hankitaan ostopalveluna Savonlinnan musiikki- ja tanssiopistolta. Oppilaspaikkoja on kymmenen. Yksi oppilaspaikka maksaa n. 930 €. Musiikkiopistoa ylläpitää Savonlinnan musiikkiopiston kannatusyhdistys ry. Musiikkiopistossa opiskellaan neljällä eri tasolla. AO = aikuisosasto, MOT= musiikkiopistotaso, PJO= popjazz-osasto ja PT= perustaso. Opisto järjestää Enonkoskella myös tanssinopetusta 4-12 vuotiaille.

Strateginen linjaus/tavoite	**Toiminnallinen tavoite v. 2022**	**Mittari ja tavoitetataso**	**Toimenpide**

Elinvoimainen kunta ja hyvinvoivat kuntalaiset	Linnalan opisto järjestää opetusta Enonkoskella Säilytetään oppilaiden mahdollisuus saada musiikkiopistokoulutusta Pyritään saamaan myös tanssin opetusta Enonkoskelle	Vuosittain 580-620 tuntia. Kymmenen oppilaspaikkaa/vuosi (nyt 7 oppilasta kunnasta) Kaksi tanssiryhmää	23 500 euron vuotuinen määräraha Kannustetaan musiikin opiskeluun, tuetaan oppilaspaikkamaksuilla opiskelua Tarjotaan edelleen tiloja toimintaan.
Uudet toimintatavat ja mahdollisuudet, omatoimisuus ja aktiivisuus	Kunta keskittyy edelleen peruspalveluihin ja muu koulutus hoidetaan seudullisesti.	Enonkoskella toteutuneet kurssit ja oppilasmäärät.	Tarjotaan kursseja, joita kuntalaiset ovat toivoneet.
Turvallinen, rauhallinen ympäristö	Mahdollisuus opiskella myös Enonkoskella	Toiminta pääasiassa Enonkoskella.	Tarjotaan tiloja toimintaan.

Tunnusluvut

3200 MUU KOULUTUS	TP 2020	TA 2021	LTK 2022
Tuloarviot ja määrärahat			
Toimintatulot	0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
Toimintamenot	-28 099	-30 050	-30 050
Toimintakate (Netto)	**-28 099**	**-30 050**	**-30 050**
Laskennalliset kustannukset			
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	**-28 099**	**-30 050**	**-30 050**

Henkilöstö: Enonkoskella yhteyshenkilönä toimii sivistystoimiston toimistosihteeri.

Toimielin	Sivistyslautakunta
Vastuualue	230 Kirjasto
Tulosyksikkö	Kirjasto
Vastuuhenkilö	Rehtori-sivistystoimenjohtaja

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma

Edistää väestön yhtäläisiä mahdollisuuksia sivistykseen, kirjallisuuden harrastamiseen, jatkuvaan tietojen, taitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen, kansainvälistymiseen sekä elinikäiseen oppimiseen. Lisäksi edistää aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta.

Strateginen linjaus/tavoite	**Toiminnallinen tavoite v. 2022**	**Mittari ja tavoitetaso**	**Toimenpide**
Elinvoimainen kunta ja hyvinvoivat kuntalaiset/ työntekijät	Yhteisöllinen kirjasto	-lainausmäärien pitäminen ennallaan suhteessa asukaslukuun (lainat/asukas v.2019 13,60 ja v. 2020 12,35) -kävijämäärät ennallaan n. 10 000/v	-hankintojen kohdentaminen tasapuolisesti kaikille -näyttelyt, tapahtumat, lukupiiri -yhteistyö koulun, päiväkodin, kansalaisopiston, yhdistysten ja muiden ryhmien kanssa

		-lainaajien määrä ennallaan n.640	-henkilökunnan kehityskeskustelut, kouluttautuminen ja osaamisen ylläpito
Uudet toimintatavat sekä omatoimisuus ja aktiivisuus	Osallistuva kirjasto	-aktiiviset kansalaiset osaavat toimia tarvittaessa itsenäisesti uusissa toimintaympäristöissä -yhteistyö Lumme-kirjastojen kesken toimii: seutulainaus, yhteinen asiakkuus, yhteinen ohjelma -yhteistyö Savon kirjastojen kesken: verkostoituminen -tutustuminen uusiin kirjastomuotoihin	-asiakkaiden ohjaaminen e-aineistojen käytössä -opastaminen tietoyhteiskunnan valmiuksien hallinnassa -henkilökunnan osallistuminen Lumme-kimpan päätöksiin ja kokouksiin -etäkoulutuksiin osallistuminen -omatoimikirjaston käyttöönotto
Turvallinen ja rauhallinen ympäristö	Turvallinen kirjasto	-asiakkaat tuntevat olonsa tervetulleeksi kirjastossa -tyytyväiset asiakkaat -lisääntyvä käyttö	-esteetön kulku kirjastoon -luodaan mahdollisuus rauhaisaan oleiluun ja opiskeluun -yksilöllinen palvelu

Määrärahataulukko sitovalla tasolla:

3300 KIRJASTO	TP 2020	TA 2021	LTK 2022
Tuloarviot ja määrärahat			
Toimintatulot	1 832	10 090	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
Toimintamenot	-106 618	-123 064	-125 539
Toimintakate (Netto)	**-104 786**	**-112 974**	**-125 539**
Laskennalliset kustannukset			
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	**-106 618**	**-123 064**	**-125 539**

Henkilöstö	**TP20**	**TA21**	**TA22**
Kirjastovirkailija	1,5	1,5	1,5

Toimielin Sivistyslautakunta
Vastuualue 3400 Lasten päivähoito
Tulosyksikkö
Vastuuhenkilö Rehtori-sivistystoimenjohtaja

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma:

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on edistää lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia, tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista. Varhaiskasvatuksessa painotetaan lapsuuden itseisarvoista luonnetta, vaalitaan lapsuutta ja ohjataan lasta ihmisenä kasvamisessa. Varhaiskasvatus on suunnitelmallista ja tavoitteellista vuorovaikutusta ja yhteistoimintaa, jossa lapsen leikillä on keskeinen merkitys. Lähtökohtana toiminnassa ovat palveluhenkisyys ja tiivis yhteistyö lapsen huoltajien kanssa. Säännöllinen yhteistyö huoltajien kanssa on oleellista, jotta perheiden ja henkilöstön yhteinen kasvatustehtävä muodostaa lapsen kannalta mielekkään kokonaisuuden.

Vastuualueen tehtävänä on järjestää kunnallisia varhaiskasvatuspalveluja perheiden tarpeiden mukaisesti. Jokaisella perheellä on lain mukaan oikeus valita lapsilleen elämäntilanteeseensa sopiva palvelumuoto.
Varhaiskasvatuspalvelu järjestetään Enonkoskella kokonaisuudessaan päiväkotihoitona, yksityisiä toimijoita ei ole. Lisäksi perheellä on mahdollisuus valita lasten kotihoidon tuki ja hoitaa lapset omassa kodissaan.

Kunnallista varhaiskasvatuspalvelua järjestetään tällä hetkellä päiväkotihoitona. Päiväkodissa on kolme ryhmää; Pikku-Uikut, Kuikat ja Koskikarat, joissa tarjotaan varhaiskasvatusta 1-5 -vuotiaille sekä esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta esikoululaisille. Päiväkodissa järjestetään tarvittaessa myös vuorohoitoa aamuisin, iltaisin ja viikonloppuisin vanhempien työstä tai opiskelusta johtuvien tarpeiden mukaan. Vuorohoidon tarve on viime vuosina lisääntynyt. Joitakin varhaiskasvatuspaikkoja myydään vuosittain muille paikkakunnille.

Varhaiskasvatustoimintaa ohjaa seudullinen varhaiskasvatussuunnitelma. Varhaiskasvatustoimintaa suunnitellaan, arvioidaan ja dokumentoidaan varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti. Pienryhmätoiminta, jossa toteutuu lapsen yksilöllinen huomioiminen ja kehityksen tukeminen, on keskeinen toimintamuoto. Varhaiskasvatus on kokopäiväpedagogiikkaa, jossa kaikki päivän tilanteet ovat kasvun ja oppimisen kannalta merkityksellisiä ja leikki on keskiössä. Varhaiskasvatussuunnitelman (Vasun) mukaisesti päiväkodissa kiinnitetään huomiota huoltajien ja lasten osallisuuden vahvistamiseen osana varhaiskasvatustoimintaa. Huoltajien osallisuuden vahvistamiseksi tiedonkulkua on parannettu ottamalla käyttöön sähköinen asiointijärjestelmä Daisy. Daisya hyödynnetään yhteydenpidon lisäksi pedagogisessa dokumentoinnissa sekä lasten ja ryhmien varhaiskasvatussuunnitelmien laatimisessa sähköisesti. Kasvatushenkilöstön pedagogista osaamista kehitetään edelleen täydennyskoulutuksen avulla ja hyödynnetään erityisesti verkkokoulutuksia.

Strateginen linjaus/tavoite	**Toiminnallinen tavoite v. 2022**	**Mittari ja tavoitetaso**	**Toimenpide**
Elinvoimainen kunta ja hyvinvoivat kuntalaiset/ työntekijät	Asiakasperheiden tyytyväisyys varhaiskasvatukseen	Tavoitteena tuottaa laadukasta varhaiskasvatuspalvelua, johon asiakkaat ovat tyytyväisiä. Asiakastyytyväisyyttä kysytään vanhempien kanssa vuosittain käydyissä keskusteluissa sekä mitataan joka toinen kevät kyselyn muodossa. Seuraava laajempi kysely keväällä 2023. Lasten osallisuuden toteutuminen ja lasten tyytyväisyys päiväkodin toimintaan. Kyselyn toteuttaminen isommille lapsille kevättalvella 2022.	Asiakastyytyväisyys syntyy tuottamalla laadukasta varhaiskasvatusta. Tähän päästään seuraavin toimenpitein: - ryhmissä ryhmävasut käytössä, joihin kirjattu yhteiset arvot ja käytännöt, joihin koko tiimi sitoutuu - pienryhmätoiminnan toteuttaminen ja lapsen osallisuuden toteutuminen kuvattuina ryhmävasuissa - lain mukaisen suhdeluvun toteutuminen kaikissa päivän tilanteissa
	Hyvinvoiva työyhteisö	Tavoitteena henkilöstön hyvinvointi ja hyvä työssäjaksaminen.	Säännöllisesti pidettävät palaverit ja hyvä tiedonkulku. Kehityskeskustelut vuosittain. Tasapuolisuuden toteutuminen työvuoro- ja vuosilomasuunnittelussa sekä henkilöstön mahdollisuus vaikuttaa suunnitteluun. Mahdollisuus taukoliikuntaan päivän aikana. Työhyvinvointia tukevan toiminnan järjestäminen 1-2x / vuodessa.
Uudet toimintatavat sekä omatoimisuus ja aktiivisuus	Seudullisen varhaiskasvatussuunnitelman mukainen monipuolinen toiminta	Monipuolinen toiminta ja yhteistyö eri tahojen kanssa (esim. järjestöt, pelastuslaitos, opistot, koulu). Hankerahoitusta käytössä toiminnan kehittämiseksi.	Päiväkoti on aktiivinen yhteistyössä, järjestetään tapahtumia ja teemapäiviä päiväkodilla. Seurataan aktiivisesti hankehakuja.

	Päiväkodin ja huoltajien välisen yhteistyön vahvistaminen, huoltajien osallisuuden vahvistaminen	Daisya hyödynnetään huoltajien kanssa tehtävässä yhteistyössä ja varhaiskasvatussuunnitelmat laaditaan sähköisesti Daisyssa. Päiväkodilla on lisäksi suljettu blogi, jonne kirjoitetaan ja laitetaan kuvia päiväkodin arjesta. Varhaiskasvatuksen arviointi arviointisuunnitelman mukaisesti. Henkilöstön täydennyskoulutus vähintään 2 pvää/ hlö hyödyntäen verkkokoulutuksia ja webinaareja.	Säännölliset keskustelut huoltajien kanssa lasten varhaiskasvatussuunnitelmiin liittyen, vanhempien osallistaminen toimintaan esim. yhteisten tapahtumien kautta (vanhempainilta, juhlapäivät), blogin säännöllinen päivittäminen. Toiminnan arviointi ryhmävasun arvioinnin ja ulkopuolisen arvioinnin kautta. Kannustetaan henkilöstöä osallistumaan koulutuksiin.
Turvallinen ja rauhallinen ympäristö	Turvallinen ja terveellinen päiväkoti	Turvallinen toimintaympäristö (fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen turvallisuus). Varhaiskasvatuslain mukainen henkilöstömitoitus ja suhdeluvun toteutuminen. Kiusaamisen ehkäisemisen suunnitelma käytössä. Ajantasainen turvallisuussuunnitelma.	Päiväkodin tilat toimivat ja yleisilme siisti, piha ja leikkivälineet kunnossa. Lainmukainen henkilöstörakenne ja 100 % pätevyys koko henkilöstöllä. Lainmukaista suhdeluvun toteutumista seurataan Daisyn avulla päivittäin ja tarvittaessa käytetään sijaisia. Kiusaamiseen puututaan heti suunnitelman mukaisesti. Päiväkodin turvallisuussuunnitelma päivitetään tarpeen mukaan, koko henkilöstö on perehtynyt suunnitelmaan.

Määrärahataulukko sitovalla tasolla:

3400 LASTEN PÄIVÄHOITO	TP 2020	TA 2021	LTK 2022
Tuloarviot ja määrärahat			
Toimintatulot	143 643	102 000	80 000
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
Toimintamenot	-554 929	-587 062	-601 789
Toimintakate (Netto)	**-411 286**	**-485 062**	**-521 789**
Laskennalliset kustannukset			
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	**-554 929**	**-587 062**	**-601 789**

Henkilöstö	TP 2020	TA2021	TA2022
varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	5 (2 ma)	5 (2 ma)	5 (2 ma)
päiväkodinjohtaja	1	1	1
varhaiskasvatuksen opettaja	2	2	3
Ryhmäavustaja	1	1 (62 %)	1 (62 %)
henkilökohtainen avustaja	1 ma	1 ma	0
ruokapalvelutyöntekijä	1	1 (75 %)	1

Toimielin	Sivistyslautakunta
Vastuualue	300 Sivistyslautakunta
Tulosyksikkö	
Vastuuhenkilö	Rehtori-sivistystoimenjohtaja

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma
Sivistyslautakunta päättää koulun, kuljetusten/liikennöinnin, iltapäivätoiminnan, lastenpäivähoidon ja kirjaston toiminnasta. Yhteistyössä toimijoiden kanssa lautakunta kehittää alaisiaan toimintoja muuttuvan toimintaympäristön (talous, asiakasmäärä jne.) vaatimukset huomioon ottaen. Sivistystoimi luo edellytykset kuntalaisten henkiselle ja muulle kehittymiselle huolehtimalla päivähoidon ja peruskoulutuksen järjestämisestä, kirjastotoimesta, joukkoliikenteen järjestämisestä sekä 1. ja 2. vuosiluokkien sekä erityisopetukseen otettujen lasten iltapäivätoiminnasta.

Strateginen linjaus/tavoite	Toiminnallinen tavoite v. 2022	Mittari ja tavoitetaso	Toimenpide
Elinvoimainen kunta ja hyvinvoivat kuntalaiset	Palvelut säilytetään laadukkaina ja niitä kehitetään suunnitelmallisesti ja kustannustietoisesti.	Palveluiden taso pyritään säilyttämään mahdollisesti kiristyvästä taloustilanteesta huolimatta.	Talouden ja toiminnan seuranta ja tarvittaessa priorisointi.
Uudet toimintatavat ja mahdollisuudet, omatoimisuus ja aktiivisuus	Sivistystoimea kehitetään ulkopuolisenkin rahoituksen turvin.	Vähintään 15 000 €	Haetaan valtion-avustuksia.
Turvallinen, rauhallinen ympäristö	Päätöksenteko pidetään sujuvana.	Lautakunta arvioi toimintaa ja taloutta säännöllisesti	Päätettäviksi tulevista asioista keskustellaan etukäteen.

Määrärahataulukko sitovalla tasolla:

Sivistyslautakunta	TP 2020	TA 2021	LTK 2022
Tuloarviot ja määrärahat			
Toimintatulot	584 124	544 482	570 664
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
Toimintamenot	-2 468 033	-2 682 170	-2 779 366
Toimintakate (Netto)	**-1 883 909**	**-2 137 688**	**-2 208 702**
Laskennalliset kustannukset			
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	**-2 468 033**	**-2 682 170**	**-2 779 366**

Riski tai ongelma	Pahimmat seuraukset	Riskin suuruus 1-3	Riskiin varautuminen	Asia hoidettu	Toteutumisaikataulu
Sijaisuudet ala- ja yläkoulu, sijaiset saatava välittömästi.	Pätevien sijaisten saaminen vaikeaa, kuormittaa opettajia ja ohjaajia, opetus kärsii.	1	Pyritään sijaisuusringin käyttöön, tuntipankki käytössä.	On hoidettu.	Kuukausittain
Tietojärjestelmä	Oppilaiden, varhaiskasvatuksessa olevien lasten ja asiakkaiden tietojen häviäminen	1	Tietojärjestelmät ja niiden ohjelmat on annettu ulkopuolisen hoidettavaksi.	On hoidettu.	
Koulun oma palvelin ja verkko	Vain yksi vastuuhenkilö, sijaisuus järjestely puutteellinen.	1	Koulun oman verkon käyttö vain käyttäjä- ja salasanan avulla.	On hoidettu.	
Julkista valtaa käyttävät virkamiehet valmistelevat päätettäväksi meneviä asioita.	Taloudelliset seuraukset. Oikeudelliset seuraukset. Imagokysymys.	1	Tehdään oikeudenmukaisia lakiin perustuvia esityksiä ja päätöksiä. Käytetään tarvittaessa hyväksi koettua omaa verkostoa ja ollaan huolellisia ja tarkkoja.	On hoidettu.	
Tarjouspyyntöön perustuvat koululaiskuljetukset yhden liikenneyrittäjän hallussa.	Liikenneyrittäjä irtisanoo sopimuksen, jolloin kuljetukset joudutaan hoitamaan pikku takseilla tms. järjestelyillä normi taksojen mukaisesti. Kustannusten nousu.	1	Ei voi varautua, kuin sopimusten allekirjoittamisella, jolloin sopimuksen irtisanomisaika on kuusi kuukautta.	On hoidettu.	
Kirjaston ja koulunkeittiön sijaisuudet	Kirjasto suljettu tai keittiö toiminnassa erityisjärjestelyin.	1	Henkilöstön työaikojen joustamisella ja tiedossa on molemmissa työyksiköissä yksi henkilö, joka hallitsee työtehtävät.	On hoidettu.	
Päiväkodilla ammattitaitoisen hoito- ja kasvatushenkilöstön riittävä määrä	Lapsen turvallinen hoito vaarantuu jos hoito- ja kasvatushenkilöstöä liian vähän suhteessa lapsimäärään.	1	Noudatetaan päivähoitoasetuksessa säädettyä suhdelukua.	On hoidettu.	
Ulkoistettu taloushallinto (kirjanpito, laskutus, palkat)	Asiakkaiden palvelu myöhästyy, vaikeutuu tai jopa estyy.	1	Käydään keskustelua palvelun tuottajan kanssa, tarvittaessa reklamoidaan.	Hoidetaan tapauskohtaisesti	
Pandemia	Lähiopetus keskeytyy, oppilaiden tuen saaminen vaarantuu	1	Etäopetuksen ja etäyhteyksien käytön opettelu sekä oppilaan tukemisen työnjaosta sopiminen	On hoidettu, tarkennetaan tapauskohtaisesti	

Vapaa-aikalautakunta

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma:

Vapaa-aikatoimen tehtävänä on luoda edellytykset ja tarjota mahdollisuudet kuntalaisten monipuoliselle vapaa-ajan vietolle sekä terveelle ja hallitulle elämälle.

Vapaa-aikalautakunnan tulosalueeseen kuuluu:
3500 Vapaa-aikatoimen hallinto
3600 Kulttuuritoimi
3700 Liikuntatoimi
3800 Nuorisotoimi

Kulttuuritoimintalain mukaan kunnan tehtävänä on edistää, tukea ja järjestää monipuolista ja kaikki ikäryhmiä tavoittavaa kulttuuritoimintaa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Liikuntalain mukaan kunnan tehtäviin kuuluu luoda liikunnan harrastamiselle yleiset edellytykset kehittämällä paikallista ja alueellista yhteistyötä. Kunnan tulee järjestää liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen. Tehtävänä on luoda laadukkailla ja monipuolisilla liikuntapalveluilla edellytyksiä kuntalaisten omaehtoiselle harrastustoiminnalle, jota kautta voidaan edistää kuntalaisten kokonaisvaltaista terveyttä ja hyvinvointia.

Nuorisolain mukaan nuorisotyö ja -politiikka kuuluvat kunnan tehtäviin. Kunnan tulee paikalliset olosuhteet huomioiden luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja.

Henkilöstö

	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Hallinto			
Toimistosihteeri	0,20	0,20	0,20
Rehtori-sivistystoimenjohtaja	0,05	0,05	0,05
Kulttuuritoimi			
Liikunnanohjaaja/nuorisotyöntekijä	0,05	0,05	0,05
Liikuntatoimi			
Liikunnanohjaaja/nuorisotyöntekijä	0,67	0,67	0,67
Liikuntapaikkojen hoitaja	0,70	0,70	0,70
Kausiapulainen	0,40	0,40	0,40
Nuorisotoimi			
Liikunnanohjaaja/nuorisotyöntekijä	0,20	0,20	0,20
Iltavalvoja	0,46	0,43	0,43

350 VAPAA-AIKALAUTAKUNTA	TP 2020	TA+MUUT. 2021	TOT 8/2021	LTK 2022	Ero%
TOIMINTATUOTOT	**29 213**	**14 200**	**14 621**	**14 000**	**-1,4**
TOIMINTAKULUT	**-246 295**	**-314 528**	**-176 087**	**-337 660**	**7,4**
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-9 159	-9 130	-6 081	0	-100,0
TILIKAUDEN TULOS	**-226 241**	**-309 458**	**-167 548**	**-323 660**	**4,6**

Riski tai ongelma	Pahimmat seuraukset	Riskin suuruus 1-3	Riskiin varautuminen	Asia hoidettu	Toteutumis-aikataulu
Toiminnallinen Henkilöstöriski, yksintyöskentely	Tapaturman uhka, väkivallan uhka	1	Sovittava käytännöt avun saamiseksi	Hoidettu	
Toiminnallinen Tiedonkulkuriski	Tahattomat inhimilliset virheet ja erehdykset	1	Säännöllinen keskustelu/ohjeistamin en henkilöstön kanssa	Hoidettu	
Vahinko Laitteiston rikkoutuminen	Ei voida tuottaa joitakin palveluista	1	Varalaitteiston hankinta	Vaihtoehdot tiedossa	

Riskilomake Vapaa-aikalautakunta

Riskin suuruus:

1 = vähäinen riski

2 = kohtalainen riski

3 = merkittävä riski

Toimielin	**30 Sivistystoimi**
Tulosalue	350 Vapaa-aikalautakunta
Vastuualue	3500 Vapaa-aikatoimen hallinto
Vastuuhenkilö	Rehtori-sivistystoimenjohtaja

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma

Vapaa-aikatoimen hallinto vastaa toimialaan kuuluvien asioiden valmistelusta, vapaa-aikatoimen henkilöstö-, talous- ja muista hallintotehtävistä sekä tiedotuksesta. Vapaa-aikalautakunta järjestää kulttuuri-, liikunta- ja nuorisotoimen palveluja.

Strateginen linjaus / tavoite	Toiminnallinen tavoite v. 2022	Mittari ja tavoitetaso	Toimenpide
Elinvoimainen kunta ja hyvinvoivat kuntalaiset/ työntekijät	Tasapainoinen talous	Toteuman seuranta	Talousarvion ja toimintasuunnitelman mukainen toiminta
	Henkilöstön osaaminen	Koulutuspäivät/työntekijä	Koulutukset
	Henkilöstön osaaminen ja työhyvinvointi	Kehityskeskustelut käyty kerran vuodessa	Kehityskeskustelut
Uudet toimintatavat sekä omatoimisuus ja aktiivisuus	Aktiivinen ja osallistava sisäinen ja ulkoinen viestintä	Tiedotteet, somenäkyvyys	Aktiivinen tiedotus ja palautteet

3500 HALLINTO	TP 2020	TA+MUUT. 2021	TOT 8/2021	LTK 2022	Ero%
TOIMINTATUOTOT	98	0	0	0	
TOIMINTAKULUT	-29 025	-34 993	-20 551	-20 851	-40,4
TOIMINTAKATE	**-28 927**	**-34 993**	**-20 551**	**-20 851**	**-40,4**
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	**-28 927**	**-34 993**	**-20 551**	**-20 851**	**-40,4**

Toimielin	**30 Sivistystoimi**
Tulosalue	350 Vapaa-aikalautakunta
Vastuualue	3600 Kulttuuritoimi
Vastuuhenkilö	Rehtori-sivistystoimenjohtaja

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma

Kunnan kulttuuritoimi edistää, tukee ja tarvittaessa järjestää paikallista kulttuuritoimintaa. Kulttuurityön ensisijaisena tehtävänä on toimintaedellytysten luominen monipuoliselle ja innovoivalle kulttuuritoiminnalle.

Strateginen linjaus / tavoite	Toiminnallinen tavoite v. 2022	Mittari ja tavoitetaso	Toimenpide
Elinvoimainen kunta ja hyvinvoivat kuntalaiset/ työntekijät	Hyvinvoinnin ja viihtyvyyden lisääminen kulttuuripalveluiden kautta Kulttuuritoimi järjestää yhteistyössä yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa tapahtumia	Vuosittain järjestettävien kulttuuritapahtumien lukumäärä ja niihin osallistuneiden henkilöiden määrä	Ko. tietojen kerääminen tapahtumista
Uudet toimintatavat sekä omatoimisuus ja aktiivisuus	Järjestöjen tukeminen ja yhteistyö	Kulttuuritoimelta jaettavat avustukset	Yhdistys ja järjestötoiminnan edistäminen ja tukeminen

3600 KULTTUURITOIMI	TP 2020	TA+MUUT. 2021	TOT 8/2021	LTK 2022	Ero%
TOIMINTAKULUT	-4 184	-9 306	-2 429	-9 386	0,9
TOIMINTAKATE	-4 184	-9 306	-2 429	-9 386	0,9
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-4 184	-9 306	-2 429	-9 386	0,9

Toimielin	**30 Sivistystoimi**
Tulosalue	350 Vapaa-aikalautakunta
Vastuualue	3700 Liikuntatoimi
Vastuuhenkilö	Rehtori-sivistystoimenjohtaja

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma

Liikuntatoimen tarkoituksena on toimintaedellytysten luominen monipuolista liikuntaharrastustoimintaa varten sekä terveiden elämäntapojen edistäminen. Kohderyhmänä on koko Enonkosken kunnan väestö. Palvelut järjestetään käytettävissä olevien resurssien puitteissa usein maksuttomana. Liikuntapalvelujen muut keskeiset tehtäväalueet ovat urheiluseurojen tukeminen sekä liikuntatalon ja muiden liikuntapaikkojen asianmukainen ylläpito.

Strateginen linjaus / tavoite	Toiminnallinen tavoite v. 2022	Mittari ja tavoitetaso	Toimenpide
Elinvoimainen kunta ja hyvinvoivat kuntalaiset/ työntekijät	Järjestöjen tukeminen ja yhteistyö	Liikuntatoimen jaettavat avustukset	Yhdistys ja järjestötoiminnan edistäminen ja tukeminen
	Hyvinvoinnin ja elämänlaadun tukeminen liikunnan avulla	Uimisen tukeminen, tapahtumien, leirien, retkien määrä, osallistujamäärä, palaute	Kuntalaisten uimisen tukeminen jatkuu, liikuntatapahtumien, leirien ja retkien järjestäminen
Uudet toimintatavat sekä omatoimisuus ja aktiivisuus	Laadukkaat liikuntapalvelut ja liikuntapaikat sekä niiden kehittäminen	Kuntosalikorttien määrä, liikuntatalon käyttöaste, liikuntaryhmien määrä, palaute	Kaikkien väestöryhmien liikuntamahdollisuuksien lisääminen. Suorituspaikkojen kunnossapito: kolmen ja viiden kilometrin latupohjien perusparannus jatkuu sekä kuntosalilaitteen hankinta.
Turvallinen ja rauhallinen ympäristö	Lapsille ja nuorille maksuttoman liikuntakerhotoiminnan jatkaminen ja kehittäminen	Järjestettyjen liikuntakerhotoiminnan määrä, osallistujamäärä ja palaute	Jatketaan lapsille ja nuorille maksuttoman liikuntakerhotoiminnan sekä lajikokeilujen järjestämistä
	Ikäihmisten toimintakyvyn ja hyvinvoinnin ylläpito	Järjestettyjen liikuntaryhmien määrä, osallistujamäärä ja palaute	Senioreiden monipuolisten liikuntaryhmien järjestäminen ja tukeminen. Liikuntaneuvontaprojektin jatkaminen.

3700 LIIKUNTATOIMI	TP 2020	TA+MUUT. 2021	TOT 8/2021	LTK 2022	Ero%
TOIMINTATUOTOT	20 639	14 000	19 237	14 000	0,0
TOIMINTAKULUT	-168 661	-218 776	-126 916	-238 874	9,2
TOIMINTAKATE	**-148 022**	**-204 776**	**-107 679**	**-224 874**	**9,8**
POISTOT JA ARVONALENTUMISET					
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-9 159	-9 130	-6 081	0	-100,0
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-9 159	-9 130	-6 081	0	-100,0
TILIKAUDEN TULOS	**-157 181**	**-213 906**	**-113 760**	**-224 874**	**5,1**
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	**-157 181**	**-213 906**	**-113 760**	**-224 874**	**5,1**

Toimielin	**30 Sivistystoimi**
Tulosalue	350 Vapaa-aikalautakunta
Vastuualue	3800 Nuorisotoimi
Vastuuhenkilö	Rehtori-sivistystoimenjohtaja

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma

Kunnan nuorisotoimen ensisijaisia tavoitteita ovat edellytysten luominen kunnassa toteutettavalle nuorisotoiminnalle ja nuorisotoiminnan tukeminen. Nuorisotoimen kohderyhmänä ovat alle 29-vuotiaat.

Strateginen linjaus / tavoite	Toiminnallinen tavoite v. 2022	Mittari ja tavoitetaso	Toimenpide
Elinvoimainen kunta ja hyvinvoivat kuntalaiset/ työntekijät	Järjestöjen tukeminen ja yhteistyö Nuorten osallisuuden ja vaikuttamisen lisääminen	Nuorisotoimelta jaettavat avustukset Nuorisoneuvoston toiminta	Yhdistys ja järjestötoiminnan edistäminen ja tukeminen Nuorisoneuvosto kokoontuu noin 10 krt vuodessa.
Uudet toimintatavat sekä omatoimisuus ja aktiivisuus	Retkien ja tapahtumien järjestäminen nuorille Nuorten työharjoittelun tukeminen	Retkien ja tapahtumien määrä, kävijämäärät ja palaute Työllistettyjen nuorten määrä	Retkien ja tapahtumien järjestäminen Nuorten työllistämisen tukeminen
Turvallinen ja rauhallinen ympäristö	Nuorten tasapainoisen kasvun ja kehityksen tukeminen sekä osallisuuden ja tasa-arvon edistämien	Nuorisotilan aukiolopäivät, kävijämäärät ja palaute Etsivän nuorisotyön kehittäminen ja vahvistaminen Enonkoskella.	Nuorisotilan toiminnan kehittäminen yhteistyössä nuorten kanssa Nuorisotilan valvojan työsuhteen vakinaistaminen 8.8.2022 alkaen 43 % työajalla. Etsivän nuorisotyön tunnetuksi tekeminen ja asiakkaiden saavuttaminen.

3800 NUORISOTOIMI	TP 2020	TA+MUUT. 2021	TOT 8/2021	LTK 2022	Ero%
TOIMINTATUOTOT	8 477	200	-4 617	0	-100,0
TOIMINTAKULUT	-44 426	-51 453	-26 191	-68 549	33,2
TOIMINTAKATE	**-35 949**	**-51 253**	**-30 808**	**-68 549**	**33,7**
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	**-35 949**	**-51 253**	**-30 808**	**-68 549**	**33,7**

Toimielin	**40 Tekninen toimi**
Tulosalue	400 Tekninen lautakunta
Vastuualue	
Vastuuhenkilö	Kunnaninsinööri

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma

Tekninen toimi huolehtii kunnan toimesta tapahtuvasta maankäytön- ja rakentamisen suunnittelusta, rakentamisen neuvontatehtävistä, omien rakennustensa kunnossapidosta, liikennealueista ja -turvallisuustyöstä, vesi- ja viemärilaitoksen sekä kaukolämmön jakelusta, sekä ympäristön tilan seuraamisesta ja valvonnasta.
Rakennusvalvonnan osalta teknisen lautakunnan yleisenä tehtävänä on edistää hyvää rakennustapaa ja valvoa rakennustoimintaa kunnassa, sen mukaan kuin rakennuslaissa tai muutoin on säädetty tai määrätty. Lisäksi lautakunta toimii kunnan ympäristönsuojelun viranomaisena.

Vastuualueen tehtävät;

- ✓ maankäytön ja rakentamisen suunnittelu, kaavoitus
- ✓ rakentamiseen liittyvät neuvontapalvelut
- ✓ kunnan omien rakennusten kunnossapito
- ✓ kunnan kiinteistöjen kiinteistönhoito
- ✓ liikennealueiden kunnossapito
- ✓ puistojen ja puistometsien hoito
- ✓ sataman ja laitureiden ylläpito ja hoito
- ✓ kunnan rakennuttamistehtävät
- ✓ vesi- ja viemärilaitoksen ylläpito
- ✓ kaukolämpölaitoksen ja verkoston ylläpito
- ✓ rakennusvalvonta
- ✓ kunnan ympäristönsuojelutehtävät
- ✓ työsuojelutehtävä

Sitovat tavoitteet merkitty tulosalueraportteihin

- ✓ huolehtia, että kunnassa on vapaita tontteja rakentamiseen
- ✓ rakennusten pitäminen kunnossa siten, että ovat käytettävissä käyttötarkoitukseensa
- ✓ huolehtia liikenneväylien kunnosta
- ✓ kuntalaisille hoidetut viihtyisät puistoalueet
- ✓ venepaikkojen tarjoaminen riittävissä määrin
- ✓ vesi- ja viemärilaitoksen osalta taata vesihuollon toiminta
- ✓ varmistaa lämmön toimitus kaikissa olosuhteissa
- ✓ rakennusvalvonnan toiminta, luvat enintään 4 viikon käsittelyaika
- ✓ valvoa ympäristön tilan säilymistä, ympäristökatselmukset vuosittain
- ✓ työsuojelun kehittämien, toiminta ilman työtapaturmia

Henkilöstö	**TP 2020**	**TA 2021**	**TA 2022**
*kunnaninsinööri	1	1	1
*toimistosihteeri	1	1	1
*vesilaitoksen vastaava hoitaja/kiinteistön hoitaja	1	1	1
*kiinteistönhoitaja/laitosmies	1,3	1,3	1,3
*rakennusmies	1	1	1
*kiinteistönhoitaja/yleiset alueet	0,5	0,5	1,5
*siistijä	4	4	4
*puistotyöntekijä/työllistetty	1	2	1
Yhteensä			
	10,8	**11,8**	**11,8**

Toimielin	**40 Tekninen toimi**
Tulosalue	400 Tekninen lautakunta
Vastuualue	4000 Tekninen toimi
Vastuuhenkilö	Kunnaninsinööri

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma:

Teknisen sektorin eri tulosyksiköiden toiminnan yhteensovittaminen hoitamalla hallintoa keskitetysti. Rakennusvalvonnan palvelujen tuottaminen MRL:n ja MRA:n sekä RakMk:n mukaisesti, sekä ympäristönsuojeluun, valvontaan ja ohjeistukseen liittyvät tehtävät.

Strateginen linjaus/tavoite	**Toiminnallinen tavoite v. 2022**	**Mittari ja tavoitetaso**	**Toimenpide**
Elinvoimainen kunta ja hyvinvoivat kuntalaiset	- rakentamiseen liittyvät neuvontapalvelut	Palvelu saavutettavissa vähintään kahtena päivänä viikossa	Kaksi toimistopäivää viikossa
Uudet toimintatavat ja mahdollisuudet, omatoimisuus ja aktiivisuus	-teknisen toimen eri toimialueiden ja henkilöstön yhteensovittaminen	Kuukausipalaverit, koulutukseen osallistuminen min. 3 pv/vuosi	Sovittava päivä, koulutuksesta tiedottaminen
Turvallinen, rauhallinen ympäristö	-työsuojelu koko kunnan osalta - ympäristönsuojelu	-ei työtapaturmia -kunnossapidon suunnittelu rakennusten ja eri toimialueiden rakenteiden osalta	-asianmukaiset turvavälineet

Määrärahataulukko sitovalla tasolla:

400 TEKNINEN LAUTAKUNTA 4000 TEKNINEN TOIMI	**TP 2020**	**TA 2021**	**LTK 2022**
Tuloarviot ja määrärahat			
Toimintatulot	23 391	15 550	16 400
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
Toimintamenot	-192 295	-195 085	-197 469
Toimintakate (Netto)	**-168 904**	**-179 535**	**-181 069**
Laskennalliset kustannukset			
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	**-192 295**	**-195 085**	**-197 469**

Tunnusluvut:	**TP 2020**	**TA 2021**	**TA 2022**
Rakennusluvat,	41	50	20
toimenpideluvat ja -ilmoitukset	14 + 16		20

Muut: poikkeaminen, maisematyö, purkaminen sekä jatkoaikahakemukset	10		10
Suoritetut katselmukset	156		100

Toimielin **40 Tekninen toimi**
Tulosalue 400 Tekninen lautakunta
Vastuualue 4100 Yleiset alueet
Vastuuhenkilö Kunnaninsinööri

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma:

Kuntakeskuksen liikennealueiden ja liikuntapaikkojen ylläpitäminen, hoito ja kehittäminen. Turvallisuusnäkökohtien huomioiminen ja positiivisen kuntakuvan luominen ympäristön hoidolla. Jätehuollon ja kierrätyspisteiden kehittäminen ajan tarpeiden mukaisesti. Yksityistieavustuksen myöntämisellä pyritään helpottamaan tasapuolisesti haja-asutusalueella asuvien kuntalaisten tienpidon taloudellista rasitusta.

Strateginen linjaus/tavoite	**Toiminnallinen tavoite v. 2022**	**Mittari ja tavoitetaso**	**Toimenpide**
Elinvoimainen kunta ja hyvinvoivat kuntalaiset	Pidetään suorituspaikat ja ympäristö hoidettuna	Käytettävyys ja pidetään yllä vuoden 2020 taso ympäristön hoidossa	Rekrytoidaan kausityöntekijöitä kevät-kesä-syksy kausiksi
Uudet toimintatavat ja mahdollisuudet, omatoimisuus ja aktiivisuus	Pyritään aktivoimaan myös kuntalaisia	Kylän kevätsiivous ja vieraslajien torjuntaviikko	Haastetaan kuntalaisia ja yhdistyksiä
Turvallinen, rauhallinen ympäristö	Pidetään suorituspaikat ja alueet toimintakuntoisina	Ei ilmoituksia vahingoista	Säännölliset tarkastukset kohteissa

Määrärahataulukko sitovalla tasolla:

400 TEKNINEN LAUTAKUNTA 4100 YLEISET ALUEET	**TP 2020**	**TA 2021**	**LTK 2022**
Tuloarviot ja määrärahat			
Toimintatulot	24 505	34 167	40 690
Valmistus omaan käyttöön	62	0	0
Toimintamenot	-199 966	-225 563	-242 292
Toimintakate (Netto)	**-175 398**	**-191 396**	**-201 602**
Laskennalliset kustannukset			
Poistot ja arvonalentumiset	-109 448	-115 360	-112 160
Tehtävän kokonaiskustannukset	**-309 413**	**-340 923**	**-354 452**

Tunnusluvut:	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Puistometsien ja yleisten alueiden raivaukset ha	10	5	5

Toimielin **40 Tekninen toimi**
Tulosalue 400 Tekninen lautakunta
Vastuualue 4200 Kiinteistöt
Vastuuhenkilö Kunnaninsinööri

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma:

Ylläpitää olemassa olevaa rakennuskantaa sillä tasolla, että käyttäjillä on edellytykset kiinteistössä tarkoitettuun toimintaan ja poistaa korjausvelkaa. Pitää kiinteistöjen käyttöaste mahdollisimman korkealla tasolla.

Strateginen linjaus/tavoite	Toiminnallinen tavoite v. 2022	Mittari ja tavoitetaso	Toimenpide
Elinvoimainen kunta ja hyvinvoivat kuntalaiset	Pyritään luopumaan vajaakäyttöisistä tiloista	Ei vajaakäyttöisiä taloutta heikentäviä kiinteistöjä kunnalla	Asetetaan vajaakäyttöiset kiinteistöt myyntiin
Uudet toimintatavat ja mahdollisuudet, omatoimisuus ja aktiivisuus	Keskitytään toiminnan kannalta tarvittavien kiinteistöjen kuntoon	Ei suunnittelemattomia korjauksia ja pidetään rakennuskanta nykyisellä tasolla	Korjausvelkaselvitys kiinteistöissä.
Turvallinen, rauhallinen ympäristö	Pidetään rakennusten turvallisuustaso	Ei sattuneita vahinkoja	Säännölliset tarkistukset

Määrärahataulukko sitovalla tasolla:

400 TEKNINEN LAUTAKUNTA 4200 KIINTEISTÖT	TP 2020	TA 2021	LTK 2022
Tuloarviot ja määrärahat			
Toimintatulot	1 190 528	1 303 436	1 359 285
Valmistus omaan käyttöön	30 886	37 340	30 000
Toimintamenot	-821 168	-1 021 243	-1 075 238
Toimintakate (Netto)	**400 246**	**319 533**	**314 047**
Laskennalliset kustannukset			
Poistot ja arvonalentumiset	-384 126	-387 540	-379 230
Tehtävän kokonaiskustannukset	**-1 205 294**	**-1 408 783**	**-1 454 468**

Tunnusluvut:	TP 2020	TA 2021	TA 2022

Käyttöön soveltuvat rakennukset %	100	100	100
Vuokrausaste %	90	90	90

Tulosalue sisältää myös sisäisesti laskutettavat kiinteistöt, joiden kustannuksen peritään kokonaisuudessaan tilojen käyttäjiltä.

Toimielin	**40 Tekninen toimi**
Tulosalue	400 Tekninen lautakunta
Vastuualue	4300 Palo- ja pelastustoimi
Vastuuhenkilö	Kunnaninsinööri

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma:

Turvata kuntalaisille hyvä perusturvallisuuden taso ja antamalla neuvontaa sekä valistusta. Toiminnasta vastaa Etelä-Savon pelastuslaitos, paikallisena toimijana Enonkosken sopimuspalokunta.

Strateginen linjaus/tavoite	**Toiminnallinen tavoite v. 2022**	**Mittari ja tavoitetaso**	**Toimenpide**
Elinvoimainen kunta ja hyvinvoivat kuntalaiset	Toimiva VPK toiminta/ensivaste	VPK:n aktiivimäärän lisääminen 1-2 henkilöllä	Nuorten aktivointi
Uudet toimintatavat ja mahdollisuudet, omatoimisuus ja aktiivisuus	Kyläturvallisuus päivä	Järjestetään kylillä turvallisuus koulutusta	Ainakin yksi turvallisuuspäivä
Turvallinen, rauhallinen ympäristö	Yhteistyö ESPL ja paikallisen VPK kanssa	Sattuneiden vahinkojen määrän pieneneminen	Tiedotusta palo- ja pelastustoimesta

Tunnusluvut:	**TP 2020**	**TA 2021**	**TA 2022**
Tulipalojen ja onnettomuuksien määrä kpl	50	45	45
Vapaapalokunnan henkilöstö	9	8	8
Ensivaste	15	33	33

Määrärahataulukko sitovalla tasolla:

400 TEKNINEN LAUTAKUNTA 4300 PALO- JA PELASTUSTOIMI	**TP 2020**	**TA 2021**	**LTK 2022**
Tuloarviot ja määrärahat			
Toimintatulot	0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
Toimintamenot	-135 919	-154 470	-167 130

Toimintakate (Netto)	**-135 919**	**-154 470**	**-167 130**
Laskennalliset kustannukset			
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	**-135 919**	**-154 470**	**-167 130**

Toimielin	**40 Tekninen toimi**
Tulosalue	400 Tekninen lautakunta
Vastuualue	4400 Kaukolämpölaitos
Vastuuhenkilö	Kunnaninsinööri

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma:

Lämmön häiriötön jakelu asiakkaille biopolttoaineella alihankintaa hyväksi käyttäen.

Strateginen linjaus/tavoite	**Toiminnallinen tavoite v. 2022**	**Mittari ja tavoitetaso**	**Toimenpide**
Elinvoimainen kunta ja hyvinvoivat kuntalaiset	Lämmön häiriötön toimitus	Ei keskeytyksiä toimituksissa	Pidetään laitteet ja linjat kunnossa
Uudet toimintatavat ja mahdollisuudet, omatoimisuus ja aktiivisuus	Selvitetään eri lämmöntuotanto mahdollisuuksia	Energian hinnan kilpailukykyisyys	Selvitetään tuottajan kanssa kehitysmahdollisuudet
Turvallinen, rauhallinen ympäristö	Varmistetaan lämmöntoimitusta	Varavoiman syöttömahdollisuus kattilalaitokselle	Rakennetaan varavoiman syöttömahdollisuus.

Määrärahataulukko sitovalla tasolla:

400 TEKNINEN LAUTAKUNTA 4400 KAUKOLÄMPÖLAITOS	**TP 2020**	**TA 2021**	**LTK 2022**
Tuloarviot ja määrärahat			
Toimintatulot	243 518	265 500	276 050
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
Toimintamenot	-187 652	-213 614	-234 051
Toimintakate (Netto)	**55 866**	**51 886**	**41 999**
Laskennalliset kustannukset			
Poistot ja arvonalentumiset	-1 269	-2 640	-1 500
Tehtävän kokonaiskustannukset	**-188 921**	**-216 254**	**-235 551**

Tunnusluvut:	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Lämmön jakelun keskeytys h	4 h	0	0
Lämpöenergian myyntihinta €/MWh	80,44	80,44	88,75
Liittymien lukumäärä kpl	26	26	26

Toimielin	**40 Tekninen toimi**
Tulosalue	400 Tekninen lautakunta
Vastuualue	5000 Vesi- ja viemärilaitos
Vastuuhenkilö	Kunnaninsinööri

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma:

Vesi- ja viemärilaitoksen vastuulla on talousveden luotettava jakelu asiakkaille ja jätevesien puhdistaminen mahdollisimman vähän ympäristöä kuormittavasti. Laitosten ohjauksessa käytetään ajanmukaista tekniikkaa.

Strateginen linjaus/tavoite	Toiminnallinen tavoite v. 2022	Mittari ja tavoitetaso	Toimenpide
Elinvoimainen kunta ja hyvinvoivat kuntalaiset	Vedenjakelun häiriötön toiminta	Ei toimituskatkoja ja veden laatu pidetään hyvänä	Seuranta ja tutkimukset laadusta säännölliset
Uudet toimintatavat ja mahdollisuudet, omatoimisuus ja aktiivisuus	Nyt käytössä kaksi vedenottamoa, niiden ajaminen	Saada molemmista hyvälaatuista vettä riittävästi	Suunnittelu ja käyttökokemukset
Turvallinen, rauhallinen ympäristö	Ei häiriötekijöitä	Käytön varmistus toimet	Sähköinen etävalvonta

Määrärahataulukko sitovalla tasolla:

400 TEKNINEN LAUTAKUNTA 5000 VESI- JA VIEMÄRILAITOS	TP 2020	TA 2021	LTK 2022
Tuloarviot ja määrärahat			
Toimintatulot	142 962	136 227	150 000
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
Toimintamenot	-127 360	-151 077	-178 074
Toimintakate (Netto)	**15 602**	**-14 850**	**-28 074**
Laskennalliset kustannukset			
Poistot ja arvonalentumiset	-53 096	-52 390	-46 440
Tehtävän kokonaiskustannukset	**-180 456**	**-203 467**	**-224 514**

Projektiryhmä2-Projektiryhmä-Projekti-Menot/Tulot		KUST.ARVIO	KÄYTTÖ -2020	INV. 2021	INV. 2022	SV1 2023	SV2 2024
10	Korvausinvestoinnit						
111	KI / Rakennukset						
9100	Kunnanvirasto, K Pv						
Menot		0	0	0	-38 000	0	0
9101	Päiväkoti korjaukset, K Pv						
Menot		0	0	0	-60 000	0	0
9102	Päiväkodin muutokset/sisätilat						
Menot		0	0	-8 000	0	0	0
9130	Koskenhelmi,dementiaos.huon. K						
Menot		0	0	-40 000	-40 000	0	0
9230	Koskimakasiini, ulkomaalaus, K						
Menot		0	0	0	-8 000	0	0
9231	Jäähileasema						
Menot		0	0	-35 000	0	0	0
9270	Kattilalaitos, korjaukset K Pv						
Menot		0	0	-100 000	-10 000	0	0
9302	Liikuntatalo, K, Pa						
Menot		0	0	0	-47 000	0	0
9400	Vanhustentalot, huoneistojen k						
Menot		0	0	-50 000	0	0	0
9403	Koskenhelmen ikkunat sisäpihan						
Menot		0	0	0	-20 000	-20 000	0
9404	Kirkonkylän koulun salin latti						
Menot		0	0	0	-12 000	0	0
9406	Koskenhelmen yl.tilojen korj.						
Menot		0	0	0	-50 000	0	0
9409	Terveysasema, sähk.ulko-ovi						
Menot		0	0	0	-26 000	0	0
9411	Vanhustentalot, ulko-ovien ja						
Menot		0	0	-15 000	0	0	0
9412	Vanhustentalot, talojen raput						
Menot		0	0	-8 000	-8 000	0	0
9414	Makasiinin katon perus ja maal						
Menot		0	0	0	0	-11 000	0
9418	Koskipirtti, ulkomaalaus, K Pv						
Menot		0	0	0	-22 000	0	0
9431	Kirkonkyl.koulun wc-til.latt.l						
Menot		0	0	0	0	0	-8 000
9432	Hyypiänniemen katon maalaus						
Menot		0	0	0	-8 000	0	0
111	KI / Rakennukset yhteensä						
Menot		0	0	-256 000	-349 000	-31 000	-8 000
Tulot		0	0	0	0	0	0
Netto		0	0	-256 000	-349 000	-31 000	-8 000
113	KI / Kiinteät rakent. ja lait.						
9131	Koskenhelmi, ilmastointi, K Pv						
Menot		0	0	0	0	-40 000	0
9271	Verkoston lämpövuotojen korjau						
Menot		0	0	0	-8 000	-8 000	-8 000
9308	Jääkiekkokaukalon laidat						
Menot		0	0	0	0	-15 000	0
9309	Pururadan 5 km alavien os. kor						
Menot		0	0	0	-8 000	0	0

9419	Ek koulu/Pelikaukalon ruohomat						
Menot		0	0	0	0	0	-11 000
9421	Pirttinimentie peruskorjaus						
Menot		0	0	0	0	0	-20 000
9422	Kaavatiet ja maankäyttö, K, Pa						
Menot		0	0	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
9427	Louhelantien peruskorj, K, Pa						
Menot		0	0	0	-80 000	0	0
9428	Olavinlammentie asfaltointi, K						
Menot		0	0	0	0	-20 000	0
9430	Kuusitien ja Rantakujan perusk						
Menot		0	0	0	0	-92 000	0
9435	Jv-puhd.ulko-altaan peruskorj.						
Menot		0	0	0	-10 000	0	0
9441	Louhelantien vesi/viem.linj.pk						
Menot		0	0	0	-8 000	0	0
9449	Leikkikentät, K						
Menot		0	0	0	-15 000	0	0
9450	Kuusit.ja Rantak.vesi-ja vieVE						
Menot		0	0	0	0	-74 000	0
9453	Kuusit.ja Rantak.vesi-ja vieVl						
Menot		0	0	0	0	-74 000	0
9467	Sahalammen kunnostus ja venevä						
Menot		0	0	-13 000	-20 000	0	0
9470	Uimarannan laiturit						
Menot		0	0	0	-29 000	0	0
9471	Vanh.pumpp.rak.purku/al.kehitt						
Menot		0	0	-8 000	0	-8 000	0
9600	Vesihuolto/pumppujen uusiminen						
Menot		0	0	0	0	-12 000	0
9601	Jv-puhd/Kennomuovien uusiminen						
Menot		0	0	-21 000	0	0	0
113	KI / Kiinteät rakent. ja lait. yhteensä						
Menot		0	0	-62 000	-198 000	-363 000	-59 000
Tulot		0	0	0	0	0	0
Netto		0	0	-62 000	-198 000	-363 000	-59 000
116	KI / Koneet ja kalusto						
9132	Koskenhelmi, koneet ja laitt,K						
Menot		0	0	0	-8 000	0	-8 000
116	KI / Koneet ja kalusto yhteensä						
Menot		0	0	0	-8 000	0	-8 000
Tulot		0	0	0	0	0	0
Netto		0	0	0	-8 000	0	-8 000
10	Korvausinvestoinnit yhteensä						
Menot		0	0	-318 000	-555 000	-394 000	-75 000
Tulot		0	0	0	0	0	0
Netto		0	0	-318 000	-555 000	-394 000	-75 000
30	Uusinvestoinnit						
310	UI / Maa- ja vesialueet						
9550	Kiinteä omaisuus/maa-alueet						
Menot		0	0	0	-10 000	-10 000	0
Tulot		0	0	10 000	10 000	10 000	0
Netto		0	0	10 000	0	0	0
310	UI / Maa- ja vesialueet yhteensä						
Menot		0	0	0	-10 000	-10 000	0
Tulot		0	0	10 000	10 000	10 000	0
Netto		0	0	10 000	0	0	0
313	UI / Kiinteät rakent. ja lait.						

9303	Liikuntatalo aurinkopaneelit,U						
Menot		0	0	0	0	-8 000	0
9307	Ulkokuntoilupaikka kuntoilupor						
Menot		0	0	0	-17 000	0	0
9451	Runkolinja Säästökuja Metsätie						
Menot		0	0	0	-68 000	0	0
9452	Runkolinja Säästökuja Metsätie						
Menot		0	0	0	-30 000	0	0
9466	Koskenvarren kehittäminen,U,Pa						
Menot		0	0	0	0	-25 000	0
9469	Sahalammen asiointillaituri, U						
Menot		0	0	-10 000	0	0	0
313	UI / Kiinteät rakent. ja lait. yhteensä						
Menot		0	0	-10 000	-115 000	-33 000	0
Tulot		0	0	0	0	0	0
Netto		0	0	-10 000	-115 000	-33 000	0
316	UI / Koneet ja kalusto						
9133	Koskenhelmi, varavoimajärjeste						
Menot		0	0	-20 000	0	0	0
9306	Telamönkijä						
Menot		0	0	-15 000	0	0	0
9310	Autohankinnat, U, Pv						
Menot		0	0	0	0	0	-20 000
9443	Ruohonleikkuri, U, Pv						
Menot		0	0	-7 000	0	0	-7 000
9463	Koulun keittiön laitteiden uus						
Menot		0	0	-8 000	-8 000	-8 000	-8 000
9560	ATK-hankinnat, U						
Menot		0	0	-30 000	-30 000	0	0
9561	Palvelin (ICT)						
Menot		0	0	-10 000	0	0	0
9563	Siirrettävä varavoimajärjestel						
Menot		0	0	-12 000	0	0	0
316	UI / Koneet ja kalusto yhteensä						
Menot		0	0	-102 000	-38 000	-8 000	-35 000
Tulot		0	0	0	0	0	0
Netto		0	0	-102 000	-38 000	-8 000	-35 000
30	Uusinvestoinnit yhteensä						
Menot		0	0	-112 000	-163 000	-51 000	-35 000
Tulot		0	0	10 000	10 000	10 000	0
Netto		0	0	-102 000	-153 000	-41 000	-35 000

RAPORTTI YHTEENSÄ	KUST.ARVIO	KÄYTTÖ -2020	INV. 2021	INV. 2022	SV1 2023	SV2 2024
Menot	0	0	-430 000	-718 000	-445 000	-110 000
Tulot	0	0	10 000	10 000	10 000	0
Netto	0	0	-420 000	-708 000	-435 000	-110 000

7 Rahoituslaskelma

	TP 2020	TA+muut. 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	1 502 531	579 453	**713 897**	1 241 315	921 609
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät	-69 069				
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-274 780	-430 000	**-718 000**	-445 000	-110 000
Rahoitusosuudet investointeihin	0	0			
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulo	7 500	10 000	**10 000**	10 000	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 166 182	159 453	**5 897**	806 315	811 609
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys					
Antolainasaamisten vähennys	24 612	0			
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		0			
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	0				
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0				
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset	-260 502				
Vaikutus maksuvalmiuteen	930 292	159 453	**5 897**	806 315	811 609
Rahavarat 31.12.	2 869 518	3 028 971	3 034 868	3 841 183	4 652 792
Rahavarat 1.1.	2 793 376	2 869 518	3 028 971	3 034 868	3 841 183

Tavoitteet ja tunnuslukujen tavoitearvot

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä, 1000 €	641	800	**806**	1 613	2 424
Lainanhoitokate					

8 Tuloslaskelma (ulkoinen/sisäinen)

Tuhansina euroina

	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatulot	**2525**	**2575**	**2812**	**2762**	**2762**
Myyntitulot	1165	1271	1546	1496	1496
Maksutulot	149	119	114	114	114
Tuet ja avustukset	127	93	56	56	56
Muut toimintatulot	1084	1092	1096	1096	1096
Valmistus omaan käyttöön	**31**	**37**	**30**	**30**	**30**
Toimintamenot	**11559**	**12657**	**13057**	**6129**	**6319**
Henkilöstömenot	2445	2688	2761	2708	2708
Palvelujen ostot	7590	8293	8470	1574	1764
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	713	821	894	894	894
Avustukset	241	209	275	275	275
Muut toimintamenot	570	646	657	678	678
TOIMINTAKATE	**-9003**	**-10045**	**-10215**	**-3337**	**-3527**
Verotulot	4642	4953	4792	2941	2793
Valtionosuudet	5745	5568	6015	1515	1533
Rahoitustulot ja -menot	118	103	122	122	122
Korkotulot	8	13	6	6	6
Muut rahoitustulot	111	90	116	116	116
Korkomenot	0	0	0	0	0
Muut rahoitusmenot	-1	0	0	0	0
VUOSIKATE	**1502**	**579**	**714**	**1241**	**921**
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-573	-577	-565	-565	-565
Arvonalentumiset					
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tulot					
Satunnaiset menot					
TILIKAUDEN TULOS	**929**	**2**	**149**	**676**	**356**
Rahastojen lisäys/vähennys					
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	**929**	**2**	**149**	**676**	**356**
Tunnuslukuja:					
Toimintatuotot/Toimintamenot %	22	20	22	45	44
Vuosikate/Poistot %	262	100	126	220	163
Vuosikate, euro/asukas	1 102	417	520	910	675
Kertynyt yli-/alijäämä t€	6 026	6 028	6 177	6 853	7 209
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	4 421	4 337	4 499	5 024	5 285
Asukasluku vuoden lopussa	1 363	1 390	1 373	1 364	1 364

9 Talousarvion 2022 määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto

(ulkoinen/sisäinen)

	Sit.[1)]	Toimintakate	Menoarviot	Tuloarviot
KÄYTTÖTALOUSOSA				
Tarkastuslautakunta				
Tarkastustoimi	N	-20 429	20 429	
Kunnanhallitus				
Yleishallinto	N	-608 018	609 618	1 600
Maankäytön hallinta	N	236 852	67 648	304 500
Elinvoiman edistäminen ja työllisyyden hoito	N	-476 604	505 604	29 000
Terveystoimi	N	-3 535 142	3 535 142	
Sosiaalitoimen ostopalvelut	N	-3 057 386	3 107 386	50 000
Sivistyslautakunta				
Sivistystoimen hallinto	N	-89 876	89 876	
Peruskoulutus	N	-1 441 448	1 932 112	490 664
Muu koulutus	N	-30 050	30 050	
Kirjasto	N	-125 539	125 539	
Lasten päivähoito	N	-521 789	601 789	80 000
Vapaa-aikalautakunta				
Hallinto	N	-20 851	20 851	
Kulttuuritoimi	N	-9 386	9 386	
Liikuntatoimi	N	-224 874	238 874	14 000
Nuorisotoimi	N	-68 549	68 549	
Tekninen lautakunta				
Tekninen toimi	N	-181 069	197 469	16 400
Yleiset alueet	N	-201 602	242 292	40 690
Kiinteistöt	N	314 047	1 075 238	1 389 285
Palo- ja pelastustoimi	N	-167 130	167 130	
Kaukolämpölaitos	N	41 999	234 051	276 050
Vesi- ja viemärilaitos	N	-28 074	178 074	150 000
TULOSLASKELMAOSA				
Verotulot	B			4 792 000
Valtionosuudet	B			6 014 805
Korkotuotot	B			6 500
Muut rahoitustulot	B			115 510
Korkomenot	B			
Muut rahoitusmenot	B			
Satunnaiset erät	B			
Rahastojen lisäys (-)	B			
INVESTOINTIOSA				
Kunnanhallitus				
Kiinteä omaisuus / myynti			10 000	10 000
ICT-hankinnat: Dynasty 10; arkistointi	N		30 000	
Liikenneväylät				
Kaavatiet ja maankäyttö	N		20 000	
Louhelantien peruskorjaus	N		80 000	
Muut yleiset alueet				
Leikkikenttien kalusteiden uusinta	N		15 000	
Sahalammen kunnostus ja veneväylän merkintä	N		20 000	
Uimarannan laiturit	N		29 000	
Ulkoilu- ja liikuntapaikat				
Kuntoilupaikka kuntoportaisen yhteyteen	N		17 000	
Pururadan alavien osine korjaaminen	N		8 000	
Toimitilat				
Kunnanviraston esteettömyyden parantaminen	N		38 000	
Koulun salin lattian hionta ym.	N		12 000	
Koulun keittiön laitteiden uusintaan	N		8 000	
Liikuntatalon salin lattia	N		32 000	

	Sit.[1)]	Toimintakate	Menoarviot	Tuloarviot
Liikuntatalon pintaremonttia ja takaovien uusinta	N		15 000	
Nuorisotilan ulkomaalaus	N		22 000	
Päiväkodin lattioiden uusiminen	N		60 000	
Sosiaalitoimen rakennukset	N			
Koskenhelmen ikkunat	N		20 000	
Yleisten ja yhteisten tilojen ja käytävien korjauksiin	N		50 000	
Dementiaosaston huoneet	N		40 000	
Koskenhelmen koneet ja laitteet	N		8 000	
Terveysaseman ulko-ovi (sähköinen)	N		26 000	

INVESTOINTIOSA				
Asuinrakennukset				
Vanhustentalojen raput	N		8 000	
Vuokratut tuotantotilat				
Hyypiänniemen kalastajatilan katon maalaus	N		8 000	
Tuottamattomat ja vajaakäyttöiset tilat				
Makasiinin ulkomaalaus	N		8 000	
Kaukolämpö				
Alueen aitaaminen	N		10 000	
Kaukolämpölinjat				
Verkoston lämpövuotojen korjaukset	N		8 000	
Vesilinjat				
Louhelantie vesi- ja viemärilinja peruskorjaus	N		8 000	
Runkolinja Säästökujan ja Metsätien välille	N		68 000	
Viemärilinjat				
Runkolinja Säästökujan ja Metsätien välille	N		30 000	
Jätevedenpuhdistamo				
Ulkoaltaan peruskorjaus	N		10 000	
RAHOITUSOSA				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset				
Antolainasaamisten vähennykset	B			
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys				
Lyhytaikaisten lainojen muutos				
Oman pääoman muutokset				
Vaikutus maksuvalmiuteen			5 897	
TALOUSARVION LOPPUSUMMA			13 781 004	13 781 004

0

[1)] N = sitovuus nettomäärärahana/-tuloarvio, B = bruttomääräraha/-tuloarvio

Tämä talousarvio / taloussuunnitelma vuosille 2022 - 2024 on hyväksytty Enonkosken kunnanvaltuuston kokouksessa 14.12.2021 § 56.

Tauno Nurmio
valtuuston puheenjohtaja

Minna Laurio
kunnanjohtaja